

 **laiškai
lietuviams**

birželis / june 1988

LIETUVOS KANKINIAI	181	Red.
PASAUKIMAS IR PROFESIJA	183	Bruno Markaitis, S.J.
VENGTI KRASTUTINUMŲ	184	P. Daugintis, S.J.
PALAIMINTOJO PĖDSAKAIS (eil.)	187	O. Mikailaitė
EVANGELIJA UGDO DVASINGUMĄ	188	Alfonsas Grauslys
JEI KVIEČIŲ GRŪDAS NEAPMIRS. . .	192	Chiara Lubich
LAPKRITIS LIETUVOJE	193	A. Saulaitis, S.J.
MĖNESINIAI MARIJOS SKATINIMAI	198	K.T.
PRASMINGAS GYVENIMAS	201	Bronius Fabijonas
PUVIMO ŽIDINIAI	202	Kun. Jonas
DU VERTINGI "NIDOS" KLUBO LEIDINIAI	204	A.R.
NAUJI LEIDINIAI	206	Red.
TĖVYNĖJE	207	Gediminas Vakarīs
KALBA	211	Juozas Vaišnys, S.J.
ĮVAIRYBĖS	212	Red.
ŠYPSULIAI	213	Red.
ATGARSIAI	214	Skaitytoja
TRUMPAI IŠ VISUR	216	Juoz. Pr.

Šio numerio iliustracijos — žinomesnės pasaulio ikonos (iš T. L. Zarembos, S.J., ikonų ir madonų rinkinio). Viršelio piešinys — Rasos Sutkutės.

Laiškai Lietuviams — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July / August, when bimonthly, for \$10.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. POSTMASTER: Send address changes to **Laiškai Lietuviams**, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636.

Laiskai lietuviams

religinės ir tautinės
kultūros žurnalas

1988 / BIRŽELIS - JUNE / VOLUME XXXIX, NO. 6

LIETUVOS KANKINIAI

Kiekvienais metais minime tą baisųjį birželį, kai prasidėjo mūsų tautos genocidas, kai tūkstančiai lietuvių buvo išvežti į Sibiro koncentracijos stovyklas ir kalėjimus. Šiurpas nukrato, kai išgirsti pasakojant, kiek ten jie iškentėjo, kaip su jais buvo elgiamasi, kaip jie buvo kankinami be jokio žmoniškumo. Daugelis tų kančių nepakėlė ir liko palaidoti Sibiro pusnynuose.

Prisimindami tuos Gulage gyvybę paaukojusius kankinius, šiais metais minime ir kitą liūdną keturiasdešimt penkerių metų sukaktį, kai Stutthofo "Dievų miške" keturiasdešimt šeši mūsų tautos vadovaujantieji asmenys, t.y. žmonės, buvo atiduoti žvėrimis. Taip rašo savo prisiminimų knygoje "Žmonės ir žvėrys Dievų miške", buvęs to kaceto kankinys kun. Stasys Yla.

Bet atrodo, kad tuos sadistus kankintojus pavadinti žvėrimis yra žvėrių įžeidimas, nes žvėrys savo auką puola tik tada, kai yra alkani, kai ieško maisto palaikyti savo gyvybei. Tie kaceto prižiūrėtojai buvo išalkę ne maisto, bet žmonių kraujo ir ašarų. Tai buvo aukščiausio laipsnio sadistai, kuriems teikia malonumą jų kankinamų aukų aimanavimai, dejavimai ir mirtis.

Tai baisūs prisiminimai. Bet šalia tų žiauresnių už žvėris kankintojų buvo ir žmonių. Jie buvo žmonės tikra to žodžio prasme. Mes jais didžiujamės. Jų dvasios nepalaužė žiauriausi kankinimai, pažeminimai, pajuoka. Jie nepralaimėjo. Iš to pragaro jie išėjo laimėtojai. O kurie ten žuvo, jie bus kaip ta Kristaus minima žemėn pasėta ir apmirusi sėkla, iš kurios išaugo medis.

Tad išaugink, Viešpatie, iš tų apmirusių sėklų, iš tų įvairiose šalyse nukankintų mūsų brolių ir sesių, galingą medį, kurio šakose galėtų sutilpti ir išsiilgta laisve džiaugtis mūsų pavergtieji broliai bei sesės ir kiti po visą pasaulį išsklaidyti lietuviai.

“Grigaliaus ikona” Leningrado muziejuje.

PAŠAUKIMAS IR PROFESIJA

BRUNO MARKAITIS, S.J.

Praktiškumo sumetimais mes skiriame pašaukimą nuo profesijos. Mat pašaukimas paprastai suprantamas gyvenimo būvis, kuris visu savo turiniu yra pakreiptas į antgamtinį tikslą. O profesija tektų laikyti gyvenimo būvį, kuris ribojasi gamtiniu tikslu. Todėl kunigystę mes vadiname pašaukimu, o medicinos praktiką — profesija.

Šis skyrimas daromas praktiškumo sumetimais, bet jis mums atrodo netikslus ir nelogiškas. Jei prileidžiame šį tariamą skirtumą, tai tuo pačiu tvirtiname, kad vieni žmonės gauna pašaukimą, o kitiems skirta tik kokia nors profesija. Atseit vienu žmonių gyvenimo būvis visu savo turiniu yra atkreiptas į antgamtinį tikslą, o kiti žmonės eina profesijos keliu, ir jų gyvenimo būvis — remiantis mūsų profesijos sąvoka — turi ribotis gamtiniu tikslu. Šitoks žmonių padalinimas į dvi klases, būtent žmones su pašaukimu ir žmones su profesija, atrodo neteisingas. Manome, kad šitas padalinimas užtinkamas ne tiek fizinių tikrovių, kiek sąvokų pasaulyje. Tai yra neteisingo galvojimo išvada, užkariavusi plačias žmonių mases.

Atrodo, kad kiekvienas žmogus turi pašaukimą. Nesvarbu, ar tai yra darbas, surištas su žmogumi ar su daiktu. Nesvarbu, ar tai yra užsiėmimas, skirtas religiniam idealui tiesiogiai ar netiesiogiai. Krikščioniškoji pasaulėžiūra mums sako, kad mes esame Dievo kūriniai, gavę iš Dievo ne tik individualią Apvaizdos globą, bet ir individualų gyvenimo kelią. Kiekvienas mūsų turi ypatingą gyvenimo misiją, kurią apibrėžia ir kuriai turinį duoda Dievo bei žmogaus sąvoka. Krikščioniškoji Dievo ir žmogaus sąvoka mums sako, kad žmogaus gyvenimo tikslas, nesvarbu koks jo darbas, yra tarnauti Dievui, kuris žmogų sukūrė, ir tarnauti žmogui, kuris yra Dievo sukurtas pagal Jo paveikslą ir panašumą. Tariamasis padalinimas, skiriant pašaukimą nuo

profesijos, kaip tik dėl to plačiai užtinkamas, kad žmogus pamiršo, jog jis yra Dievo kūrinys. Kūrinys su misija, siekiančia patį dangų.

Krikščioniškoji pasaulėžiūra skatina mus žiūrėti į žmogų su pagarba, nes jis visų pirma yra nemirtingas Dievo vaikas, kurį reikia mylėti, o ne tik laikyti naudinga darbo jėga, kurią galima išnaudoti. Gyvenime mes susiduriame su žmogumi tiesiogiai arba per kurį nors daiktą. Gydytojas savo darbe su žmogumi susiduria tiesiogiai, o kepėjas — netiesiogiai: per daiktą, per produktą, kurį gamina jo rankos ir sugebėjimas. Šis susidūrimas, nors vyksta per daiktą, yra visiškai realus. Daiktas, kuris netiesiogiai žmogų suveda su žmogumi, gali būti mažos vertės, bet jis vis dėlto yra žmogaus ryšys su žmogumi. Šiuo daiktu žmogus pasiekia žmogų, žmogus prieina prie žmogaus. Gydytojas savo darbe gali traktuoti žmogų su pagarba ir be pagarbos, gali jį traktuoti kaip daiktą. Kepėjas gali kepti duoną, įdėdamas visą savo sugebėjimą ir pastangas, jei jį veda meilė žmogui, kuris šią duoną valgys. Jis taip pat gali dirbti, vaduodamasis tik laikrodžiu ir savaitiniu atlyginimu. Kompozitorius ar rašytojas gali kurti žmogui, turėdami omenyje jo nemirtingo kilnumo išsiilgusią sielą. Jie taip pat gali nusileisti į pigaus menkavertiškumo plokštumas, pataikaudami saldžiam paviršutiniškumui. Pirmu atveju jie gerbia žmogų, antru — žmogus tampa jiems daiktu ir pasisekimo priemone.

Krikščioniškoji pasaulėžiūra kreipia mūsų mintis į Dievą ir į žmogų, nes jie neatskiriamai yra surišti vienas su kitu. Ji bando persunkti mūsų pagrindinius nustatymus meile ir pagarba. Vadinas, pagarba ir meilė priklauso ne tik žmogui, bet ir kiekvienam daiktui, surištam su žmogumi. Tokiu būdu kiekvienas darbas tampa pašaukimu, kuriuo mes tarnaujame Dievui ir žmogui.

Yra įvairių pasaulėžiūrų, kurios įvairiai vertina Dievą ir žmogų. Pažįstame pasaulėžiūras, kurios Dievą neigia arba prieš Jį kovoja. Žinome pasaulėžiūrų, kurios žiūri į žmogų, kaip į naudingą darbo jėgą arba pelno šaltinį. Jei pažiūra į Dievą ir į žmogų remiasi ne meile bei pagarba, bet egoizmu ir žmogaus fiziniu arba idėjiniu pajungimu sistemai bei teorijai, nesunku suprasti, kodėl kai kuriais istorijos laikotarpiais kai kuriuose kraštuose žmonės traktuojami kaip vergai, kaip beteisiai daiktai arba bandymams skirti gyvuliukai. Kai įgimtosios žmogaus teisės susiaurinamos, kai jis paklupdomas prieš sudieviną sistemą ar valstybės stabą, tada kalbėti apie pagarbą ir meilę žmogui būtų ironiška. Ar ne paradoksinis kuriozas, kad net Prancūzų revoliucija, išėjusi į pasaulį laisvinti darbo žmogaus ir palengvinti jo kieto gyvenimo dalios, įvedė dešimties dienų savaitę! Ar tai buvo ne ironija, kad išlaisvintasis darbo žmogus, užuot dirbęs šešias dienas ir ilsėjęs septyntą, dabar turėjo dirbti devynias ir ilsėtis tik dešimtą!

Kiekvienas žmogus, remdamasis krikščioniška pasaulėžiūra, turėtų su nauju sąmoningumu pastudijuoti pagrindinę savo įsitikinimų tiesą, kuri reikalauja, kad visas gyvenimo turinys būtų pakreiptas į antgamtinį tikslą; kuri skelbia, kad gyvenimo turinyje svarbiausios vietos priklauso Dievui ir žmogui. Vadinasi, įsitikinimų ir vertybių centre turi stovėti Dievas ir žmogus. Krikščioniškosios pasaulėžiūros sekėjui nėra kitos išeities. Jis turi kiekvieną mintį, žodį, veikimą orientuoti ir kvalifikuoti pagal pagarbą bei meilę Dievui ir žmogui. Tokiu būdu ir žmogus, ir jo gyvenimas išsilaisvina iš egocentrizmo orbitos ir patenka į erdvę, kuri remiasi ir įkvepia antgamtinį altruizmą.

Kiekvienas krikščionis su nauju sąmoningumu turi pergyventi savo pašaukimą: tarnauti Dievui ir žmogui, arba, kitais žodžiais sakant, tarnauti Dievui per žmogų. Ir čia dabar visiškai nesvarbu, koku darbu žmogus užsiimtų. Jis yra laisvas, jei aplinkybės leidžia, pasirinkti darbą, specialy-

bę pagal savo norą ir sugebėjimą. Bet ir be šios laisvės gyvenimas jam neatima progos tarnauti Dievui per žmogų kiekvienu darbu, kiekvienu užsiėmimu. Nesvarbu, ar jis gydytojas, kepėjas, rašytojas ar gatvės šlavitikas. Jo darbas, amatas, profesija ar specialybė tampa pašaukimu, jei jis savo gyvenimo būviui, kuris galbūt iki šiol ribojosi gamtiniu tikslu, duoda antgamtinį tikslą, būtent tarnauti Dievui, kuris žmogų sukūrė, ir tarnauti žmogui, kurį Dievas sukūrė pagal savo paveikslą ir panašumą.

VENGTI KRAŠTUTINUMŲ!

P. DAUGINTIS, S.J.

Daug žmonių yra linę įvairius dalykus kritikuoti, savo nepasitenkinimą stipriau reikšti. Taip bepeikdami kurį dalyką, matydami tik silpnąją jo pusę, dažnai jie pereina į kitą kraštutinumą. Keliuose rašiniuose norime paminėti kai kuriuos tokius kraštutinumus religinėje srityje ir trumpai nurodyti, kaip jų išvengti.

KRAŠTUTINUMAI MIŠIOSE

Po II Vatikano susirinkimo, įvykdžius liturgines reformas, mišios pradėtos laikyti gimtąja kalba, kunigui atsisukus į žmones. Šv. Rašto skaitinius skaito ir pasauliečiai. Atsakinėja ne vienas ar du ministrantai, bet visi mišių dalyviai. Komuniją taip pat gali dalinti pasauliečiai.

Tai nepatinka kai kuriems tikintiesiems. Jie skundžiasi, kad tie nauji dalykai juos išblaško, trukdo susitelkti, kalbėti savo pamėgtas maldas, pvz., rožančių. "Senųjų" arba "tridentiniškų" mišių šalininkai po II Vatikano susirinkimo skundžiasi ir net kaltina tas reformas, sakydami, kad nebėra mišiose buvusio iškilmingumo, mistikos, todėl nebegalima jose turėti pakilios nuotikos. Jie tokių mišių nemėgsta. Nemaža grupė dalyvauja "tridentinėse" mišiose, laikomose lotynų kalba.

Šie ir kiti skundai bei priekaištai, nors kartais ir turi tam tikrą pagrindą, dažnai yra perdėti. Jie eina į kitą kraštutinumą.

Suprantama, tikintiesiems, dalyvavusiems lotyniškose mišiose 20, 30 ar 40 metų ir patiems susidariusiems tam tikrą savą mišiose dalyvavimo būdą, tokios naujoviškos mišios nepatinka, jie prie jų nėra pripratę.

Tačiau tie žmonės lengvai pripranta prie kitų naujų dalykų, pvz., madų, valgių, gėrimų, papročių. Jie prisitaiko, nugali pasitaikančius sunkumus. Tad jie turėtų ir religiniuose dalykuose prisitaikinti, neperdėti kylančių sunkenybių, mažų nemalonumų. Sąmoningai ar nesąmoningai tyčiomis nenusistačius, lengvai galima priprasti ir prie naujų mišių. Jeigu kas jau yra priešingai nusistatęs, tokiam tenka gerai apsigalvoti, stengtis palankiai nusistatyti, išsiaiškinti, ir palengva bus galima priprasti. Gal padės ir čia pateikiami kai kurie paaiškinimai.

MIŠIOS — LITURGINĖ MALDA IR AUKA

Šv. mišios juk yra liturginė Bažnyčios malda, t.y. visų susirinkusiųjų tikinčiųjų drauge *viešas Dievo garbinimas, kunigui vadovaujant ir aukojant eucharistinę auką*. Todėl mišiose visai netinka privatus paskiro tikinčiojo kurių nors maldų kalbėjimas, pvz., rožančiaus, litanių ir pan. Mišios nėra kokio nors religinio spektaklio pasyvus žiūrėjimas, "išklausymas", bet aktyvus dalyvavimas. Tai vyksta, kartu su kitais meldžiantis, atsakinėjant, giedant, klausantis celebranto maldų, skaitymų, drauge aukojant duoną ir vyną, kurie per konsekraciją tampa Kristaus kūnu ir krauju. Prie šios aukos mes jungiame ir savo aukas, gerus darbus ir save pačius.

Tačiau mišiose yra palikta bent kiek laiko ir privačiam pamaldumui. Tai laikas bažnyčioje prieš mišias; mišių pradžioje prieš gailėsčio aktą; po skaitinių iš Šv. Rašto turėtų būti bent trumpa valandėlė girdėtų minčių apmąstymui; per tyliąsias kunigo maldas, paruošiant duonos ir vyno atnašas; po ostijos ir taurės pakylėjimo; taip pat po Komunijos priėmimo, celebrantui atsisėdus ir visiems tyliai asmeniškai dėkojant, nes Eucharistija ir yra dėkojimas.

Žinoma, kai kuriose bažnyčiose ar kai kurių kunigų mišių laikymas yra labai grei-

tas, tai lieka mažiau laiko privačiai maldai ar mąstymams. Kartais skaitytojai ir patarnautojai neapsirengę tvarkingais išėiginiais drabužiais, skaitymas neaiškus, giedojimas labai nemuzikalus arba per daug triukšmingas... Visa tai neprisideda prie pamaldumo sužadavimo.

Ir po II Vatikano susirinkimo liturginiai nuostatai (ypač naujesni, kurie remiasi turėtais patyrimais) aiškiai nustato, kaip laikyti mišias. Tų nuostatų laikantis, susidaro sąlygos mišių orumui, religinei nuotakai, tikram, o ne perdėtam pompastiškam iškilmingumui. Dabar vyskupai reikalauja vis griežčiau jų laikytis. Pavyzdžiui, skaitytojai, Komunijos dalintojai turi būti tinkamai paruošti, klebono pristatyti vyskupui patvirtinti. Tik iš bėdos gali juos pasikviesti klebonas ar mišių celebrantas. Taip pat įvadas į mišias, į Šv. Rašto skaitinius, atnašų aukojimas bei tikinčiųjų maldos turi būti klebono ar celebranto peržiūrėta. Tie patys reikalavimai, nors kita forma, yra ir giedojimui bei muzikai.

Labai patartina mišiose vartoti smilkaus ir giesmes. Visų drauge gimtąja kalba maldų kalbėjimas, atsakinėjimas, giedojimas, atnašų aukojimas ir Komunija įtraukia į aktyvų dalyvavimą mišiose. Žmogus pasijunta esąs tos drauge besimeldžiančios, aukojančios bendrijos narys, Dievo garbintojas, prašytojas, Dievo žodžio klausytojas. Į įvairias maldas jis atsiliepia padėka, bendrais atsakymais, pvz., "Dėkojame Dievui", "Garbė tau, Viešpatie", "Aleliuja" ir t.t. Kunigo celebranto aukojamos duonos ir vyno atnašos tampa ir jo eucharistine auka. Drauge su tomis atnašomis jis aukoja ir savo darbus, kančias, maldas ir save patį; drauge su besiaukojančiu Kristumi aukoja tą didžią padėkos, garbinimo, permaldavimo auką dangiškajam Tėvui.

VENGTI ABIEJŲ KRAŠTUTINUMŲ

Dabar per mišias beveik visi dalyviai eina Komunijos. Kai kurie tuo nepatenkinti, net piktinasi. Nematė jų einant išpažinties, tai kaip jie gali eiti Komunijos? Jie patys priima Komuniją tik po išpažinties.

Kai kurie per mišias beveik niekad neina Komunijos.

Reikia vengti abiejų kraštutinumų: iš perdėtos pagarbos ir baimės beveik niekad per mišias neiti Komunijos arba ją kiekvienose mišiose priimti, nepasiruošus, be tinkamos pagarbos, turint sunkių nuodėmių.

Apskritai kalbant, Komuniją reikėtų priimti per kiekvienas mišias, nes tai yra mišių dalis. Jei kas be jokios svarbios priežasties per mišias nepriima Komunijos, turėtų prisiminti Kristaus žodžius: "Imkite ir valgykite jos visi... Tai darykite mano atminimui... Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas turi amžinąjį gyvenimą..."

Be to, Jėzus įsteigė šį Švenč. Sakramentą, šią sakramentinę auką, žydų Velykų išvakarėse. Žydų iš Egipto vergijos išgelbėjimo minėjimui kasmet kiekviena jų šeima aukodavo padėkos auką — metinį avinėlį. Avinėlis buvo kunigo papjaunamas, jo kraujas išliejamas, ir tokiu būdu jo gyvybė paaukojama Dievui. O avinėlį kunigas Dievo vardu gražindavo aukotojui suvalgyti drauge su visais šeimos nariais iškilmingoje vakarienėje, kaip *padėkos aukos valgį*. Vakarienėje būdavo geriamos ir vyno taurės.

Tad Įsteigėjo Kristaus valia, mišios yra *padėkos auka* arba Eucharistija, eucharistinė auka; taigi ir *valgio auka*, valgomoji auka. Visiems turėtų būti aišku, kad prie mišių — padėkos aukos esmės priklauso ir jos valgymas, priimant Komuniją — Kristaus kūną. Kitaip mišių auka būtų *nepilna, neužbaigta, neatlikta*. Sakytume, būtų panašiai, kaip su tuo žmogumi, kuris, eidamas į savo šefo ar draugo gimtadienio minėjimo vakarienę, nuneštų jam valgomų dovanų, bet paskui prie stalo nieko nevalgytų. Tai nebūtų nei pilnas dalyvavimas sukaktuvininko iškilmingoje puotoje, nei tinkamas jo pagerbimas ar draugiškumo parodymas. Šeiminkas net pasijustų užgautas, nes atėjęs svečias savo tokiu elgesiu lyg saktų, kad tie valgiai per menki, kad jam sukaktuvininko bičiulystė nesvarbi.

Todėl sekmadieniais, eidami į bažnyčią minėti savo Išgelbėtojo kančios ir mirties,

drauge su visais aukoti padėkos aukos, turėtume dalyvauti ir tos aukos valgyme. Mišios be Komunijos priėmimo būtų tik mišių maldų klausymas.

Mišių dalyvis, priimdamas Komuniją, gauna Kristaus Kūną ir Kraują, kaip nuostabų dvasinį maistą palaikyti savyje amžiną dievišką gyvenimą. Jis artimai susijungia su Kristumi, su jo žmogyste ir dievyste, su jo darbais, džiaugsmiais ir kančiomis, prie kurių prijungia ir savuosius. Jis žino, kad jie, įjungti į Kristaus auką, įgauna begalinę vertę, mes įsijungiamo į Kristaus atpirkimo darbą.

Bet taip pat aišku, kad negalima priimti Komunijos, jei su Viešpačiu Dievu nesigeruose santykiuose, jeigu nuo jo esi nutolęs, su juo susipykęs. Nekliudo Komunijos priimti maži nusikaltimai, netobulumai, už kuriuos gailimės mišių pradžioje, Dievą atsiprašome, o jis, be abejo, atleis.

Šitie atsiprašymai už mažus nusikaltimus tai yra lyg kasdieninis mūsų prausimasis. Bet vien tik tokio kasdieninio nusiprausimo nepakanka palaikyti žmogaus kūno švarai — kartais reikia ir vonioje ar pirtyje gerai išsimaudyti. Tad kartais turime atlikti ir gerą išpažintį, norėdami palaikyti sielos švarumą. Kaip dažnai eiti išpažinties, daug priklauso nuo žmogaus sąžinės jautrumo, nuo mūsų noro, kad santykiai su Dievu vis stiprėtų, kad mūsų meilė ir draugiškumas su juo vis augtų ir didėtų.

■ Lietuvoje, kaip skelbia pernai jubiliejaus iškilnėms Romoje išleista knyga "La Chiesa Martire di Lituania", yra 630 parapinių bažnyčių, kurių 474 turi savo kunigus (1986 m. statistika). Kitas 156 aptarnauja protarpiais atvažiuojantieji kunigai. 1940 m. buvo 721 parapinė bažnyčia ir 378 kitos bažnyčios bei koplyčios. Iš viso — 1.099. Dalis jų dabar uždaryta.

■ Lietuvoje 1940 m. buvo 1.580 kunigų. 1986 m. kunigų buvo 665, kurių 476 dirbo parapijose, 16 vyskupijų kurijose ar kunigų seminarijose, 75 vikaravo, o 98 buvo ligoniai ar senukai, nebegalintieji dirbti. Dar 14 kunigų dirbo už Lietuvos ribų: 3 Gudijoje, 2 Kazakstane, 2 Adzuguskane, vienas Novosibirske, 1 Maskvoje, du kalėjimuose: kun. Alfonsas Svarinskas ir kun. Sigitas Tamkevičius.

O. Mikailaitė

PALAIMINTASIS VILNIUJE

(ark. Jurgiui Matulaičiui)

Sunkiū žingsniu
Pro mus tu praėjai,
Lengva dvasia —
Nubraukęs dulkes
Nuo Vilniaus gatvių grindinio,
Nešykštėdamas dalijai
Šiltą gėrio riekę kiekvienam
Išalkusiam praeiviui,
Jį akimis lydėdamas,
Išnykstantį skersgatvių
Šešėliuotam tankumyne,
Nepastebėjusį aušros,
Raudonuojančios
Virš susibėgusių stogų,
Virš Vilniaus bokštų,
Virš debesų,
Kur švinta saulė
Geriems ir negeriams,
Iš kur ramybė lengvai laša
Į virpantį vargdienio delną.

Sugrįžki vėl pas mus,
Prijaukink, suburk,
Nes tamsa ant mūsų sunkiai krinta,
Ir žmogus bėga nuo žmogaus.

Vilnius. Senamiesčio gatvė.

EVANGELIJA UGDO DVASINGUMĄ

ALFONSAS GRAUSLYS

Mūsų vidinis pasaulis — mintys, norai, svajonės — apsprendžia mūsų išorinį gyvenimą. Kilnios mintys žmogų dorovina, o nedoros mintys jį smugdo.

Žinomas psichologas C.S. Jung (†1961) tvirtina, kad mintys, idėjos yra didelė jėga. Žmogus, anot jo, dažnai mano, kad jis kuria idėjas, tačiau iš tikrųjų idėjos jį patį kuria. Vaizdžiai tariant, mūsų mintys — tai siūlai, kuriais mes nuneriname savo gyvenimo nerinį. Todėl, anot Jung, nėra abejingas dalykas, kurios pasaulėžiūros mes laikomės, nes ji mūsų gyvenimui suteikia vieną ar kitą kryptį. Tad mums reikia kilnių, teigiamų įsitikinusių minčių, kad mūsų gyvenimas pasikeistų, pašventėtų. Tokių minčių mums teikia krikščionybė. Todėl šv. Paulius ragina tokiomis mintimis gyventi: „Mąstykite apie tai, kas teisinga, garbinga, teisu, tyra, mylėtina, girtina, — apie visa tai, kas dorybinga ir šlovinga” (Fil 4,8). Todėl ir B. Pascal, iškėlęs mąstančio žmogaus didybę, išpėja, kad „visas jo nuopelnas ir pareiga — tinkamai mąstyti”. Šiomis tinkamomis, krikščioniškomis mintimis prisipildome dažnu dvasingų knygų skaitymu ir kasdieniu (nors 10-15 min.) religiniu mąstymu.

1. KILNIOS KNYGOS SKAITYMAS

Kas yra žmogui kilni draugystė, tas ir kilni knyga. Ji ne tik mums teikia kilnių minčių, bet ir pažadina kilnias mūsų pačių mintis ir norą jas įkūnyti savame gyvenime. Todėl geriausia yra ta knyga, kuri verčia mus susimąstyti savo gyvenimu ir asmeniškai dvasine padėtimi. Ji paruošia mus dvasiniam mąstymui, pažadina keltis iš dvasinio apsileidimo bei tingumo. Kilnios literatūros skaitymas, praturtinęs mūsų minčių pasaulį, praturtina ir pasikalbėjimus. Vienas praeities mąstytojas yra pasakęs, kad jei išsilavinęs žmogus tris dienas praleidžia neskaitydamas, jau galima pastebėti, kad jo kalbos darosi neturtingesnės ir net jo vei-

das darosi nepatrauklus; kinų išmintis sako, kad geros mintys labiausiai pagražina žmogų. Knyga išniekinama, kai ją siūloma kaip priemonę užmigti. Knygos, kurios migdo, nevertos skaityti. Tačiau reikia pastebėti, kad ne visos knygos, nors ir geros, ne visiems tinka skaityti. Kiek yra gerų ir dvasingų knygų, kurioms skaityti reikia tam tikro pribrendimo! Tad pačius geriausius dalykus, kuriam laikui praslinkus, labiau dvasiškai subrendus, reikia vėl pakartotinai skaityti. Yra išmintingų žmonių, kurie pagrįstai išpėja, kad ypač reikia skaityti tokias knygas, kurias norisi dar kartą skaityti. O yra tokių religinių knygų, kaip Šv. Raštas, kurias reikia nuolat skaityti, ir kiekvienu nauju skaitymu vis labiau tas mintis pradedi suprasti. Iš pasisakymo, ką kuris skaito, aiškėja vienoks ar kitoks žmogaus vertingumas. Kilnios, ypač religinės, knygos skaitant reikalauja didelio atidumo. Jų skaitymas turėtų būti lydimas mąstymo pauzių ir stabelėjimų. Toksai skaitymas pamažu virsta mąstymo malda, o vėliau bežodine kontempliacija.

Beveik visi religiniai atsivertimai, ar bent pastūmėjimai į juos, yra įvykę religinių knygų skaitymo dėka. Fr. Mauriac savo dvasiniame dienoraštyje „Memoires interieurs”, prisimindamas B. Pascalį, tvirtina, kad jo knyga „Pensées” (Mintys) Prancūzijoje krikščionybės reikalui labiau pasitarnavo, negu vyskupo Bossuet 40 tomų raštų rinkinys.

J. Green, prancūzų katalikų rašytojas, savo didžiuliam daugelio tomų dienoraštyje (Journal) svarsto apie įvairių religinių knygų įtaką jo gyvenimui. Jis ypač pabrėžia šv. Kotrynos Genujietės traktatą apie skaistyklą, kuris jį, betolstantį nuo Bažnyčios, vėl į ją gražino.

L. Bloy savo kelių tomų dienoraščiu (Mon Journal) yra labai daug gero padaręs, daug įžymių Prancūzijos asmenybių į katalikiškąją krikščionybę gražinęs. Ji pri-

simindamas, J. Green savo dienoraštyje rašė: "Mes visi, kurie skaitėme Bloy raštus ir išmokome jį mylėti, negalime net apskaičiuoti, ką iš jo esame gavę". Neminėdami kitų J. Green skaitytų religinių knygų, čia norime paminėti labai įdomią jo patirtį. Religinių knygų mintys mums pasidaro primlios, giliau į širdį įsminga, kai jas skaitome, būdami Dievo malonėje. Štai jo pasakymo laisvai atpasakotas turinys. Prarasdami malonę, prarandame viską. Tai ne kartą girdėjau. Tačiau įdomu, kad tik viena nuodėmė (suprantama, sunki. A.G.) sužlugdo mumyse visą dvasinio pasaulio žavumą. . . ir todėl knyga, kurią vakar su malonumu skaitėme, šiandien neįmanoma suprasti. Nesakau, kad negalima suprasti proto, bet jau nesizavi širdis. . . Kažkokia uždanga pridengia puslapius. Knyga ta pati, bet skaitytojo siela aptemus. . . ir užtenka tik vieno nuodėmę smerkiančio gailėsčio akto, ir skaitomoje knygoje viskas nušvinta. . . Todėl prieš kurios nors religinės knygos skaitymą reikia tobulos Dievo meilės akto, to dvasinės dirvos paruošimo, kad skaitomos knygos mintys smigtų į širdį ir neštų vaisių. . .

Įdomu sužinoti, ką žymesnieji žmonės yra galvoję apie kai kurias žinomiausias religines knygas. Pavyzdžiui, apie šv. Augustino "Išpažinimų" knygą rusų rašytojas D. Merežkovskij yra rašęs, kad "tai viena labiausiai raminanti ir stiprinanti knyga, kuri bet kada buvo parašyta". Šis rašytojas dar mini Petrarką ir Didžiąją šv. Teresę. Petrarka apie šią knygą pasakė, kad "tai pasakojimas ne apie svetimus nupuolimus, bet apie mano paties". O šv. Teresė sakė, kad "Išpažinimuose" randanti pati save. Šioje knygoje šv. Augustinas pasakoja apie savo atsivertimo iš sunkių nuodėmių kelią. Niekas nėra pasaulio literatūroje giliau psichologiškai pavaizdavęs dvasią pavergusios kūno aistros ir sunkios kovos, besilaisvinant iš to pavergimo. Tai nuolat naujomis laidomis leidžiama knyga visomis krikščioniškojo pasaulio kalbomis. Ji yra verta ne tik vienkartinio skaitymo. O Au-

gustiną atvertė šv. Pauliaus laiškų skaitymas.

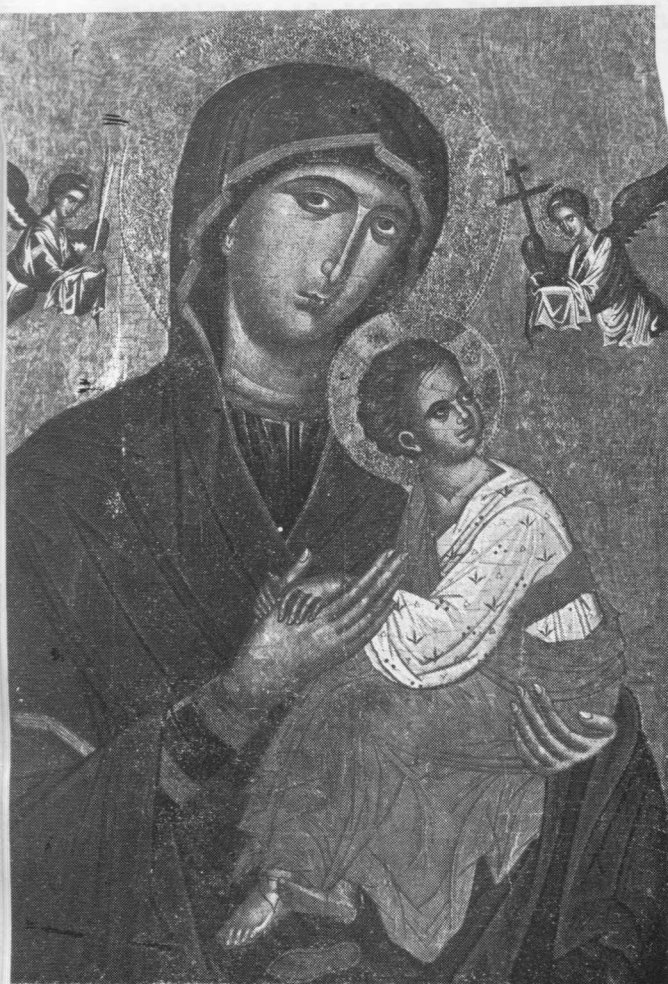
Čia prisimintina ir anglų kardinolo J. H. Newmano knyga, kuris po ilgų metų svarstymo ir ieškojimo iš anglikono dvasininko virto kataliku. Savo labiausiai žinomoje knygoje "Apologia pro vita sua" (Savojo gyvenimo kelio apgynimas, pateisinimas) jis išdėstė savo katalikybėn perėjimo pagrindus. Tai žymiausia asmenybė anglų katalikų gyvenime. Jis yra kandidatas į šventuosius, vadinamas šių laikų Bažnyčios Tėvu. Jo raštų tomai priklauso prie klasiškos literatūros. Prieš jo minėtą gilią tiesos ir rimties įkvėptą knygą pasaulis nulenkė galvą. Taip šią knygą vertina vienas prieškarinis lenkų katalikų autorius: "Penktą kartą skaitydamas, supratau "Apologijos" grožį, ir nuo to laiko ši knyga virto man tokia, kurią galima visuomet skaityti" (St. Brozowski). Knyga reikalauja nemažo išsilavinimo, nes nėra lengvo turinio.

Dar čia paminėsime populiariausią šio šimtmečio šventąją — Kūdikėlio Jėzaus Teresę ir jos autobiografiją "Sielos istorija". Pijus XI šią karmelitę 1925 metais paskelbė šventąja. Šv. Pijus X ją vadina pačia didžiausia modernųjų laikų šventąja. Jos autobiografija sulaukė apie 90 laidų. Ji išversta į 35 kalbas, net rusų, kinų, arabų, turkų. Jos pasakymai rodo visišką savęs atsizadėjimą, ir po tariamai paprastais žodžiais slepiasi aukščiausios meilės liepsna. . . (E. Mounier). Jos "Sielos istorija" lietuvių kalba buvo išleista Nepriklausomoje Lietuvoje.

2. DIDIEJI EVANGELIJOS MYLĖTOJAI

Jei prieš Eucharistijos priėmimą esame kviečiami nuolankiai vertinti šią dovaną: "Viešpatie, nesu vertas kad pas mane ateitum, bet tark tiktai žodį, ir mano siela pasveiks", tai tokių mus dvasiškai gydančių žodžių labai daug Evangelijoje. Kaip Eucharistijoje gauname ne tik kadaise, bet dabar gyvą Jėzų, taip ir Evangeliją skaitydami, girdime į mus dabar kalbantį Viešpatį.

Pažvelkime į kai kuriuos didžiuosius

Nuolatinės Dievo Motinos pagalbos paveikslas Rechlinghausene, Vokietijoje.

Evangelijos skaitytojus, karštai jai atsida-
vusių ir bandančių kiek galima tobuliau
ją vykdyti. Vienas tokių asmenų buvo Ma-
rie Alain Couturier (†1954), kunigas do-
mininkonas, dailininkas. Apie jo dvasios
pasaulį randame jo knygoje "Dieu et l'art
dans une vie" (Dievas ir menas gyvenime).
Tenai jis sako, kad Evangeliją ir šv. Pau-
liaus laiškus reikia nuolat skaityti. Reikia,
kad visas mūsų minčių pasaulis būtų per-
sunktas Evangelija, kad, su žmonėmis kal-
bėdami, būtume tartum gyvosios Evange-
lijos. "Skaitykite Evangeliją kaip naujiena
to, kuris jus myli. Skaitykite su nuoširdžiu

smalsumu". Prisimindamas pasauliui gre-
siantį komunizmą, jis pastebi, kad komu-
nistų stiprybė glūdi mūsų neištikimybėje
krikščionybei ir jos Evangelijai. "Esmin-
giausia, kas galioja žmonėms ir tautoms, —
tai būti su Kristumi. . . Nėra kitos tremties,
kaip atsiskirti nuo Kristaus". Visi krikščio-
nys yra šaukiami viduje susitikti su Kristu-
mi per mums jo užtarnautą malonę, gau-
namą sakramentuose. Jie turi budėti, kad
šis sąlytis su Jėzumi Kristumi nenutrūktų,
o jeigu nutrūksta, kad vėl būtų užmegztas
ir išlaikytas. Reikia, kad dvasinis Jėzaus
veidas nuolatinio Evangelijos skaitymu ne-
nubluktų ir neišnyktų iš mūsų dvasinio gy-
venimo akiračio.

Kun. Michel Quoist, prancūzas, labai
žinomas aktualių, naujoviškų maldų kūrė-
jas, kurio knygos išverstos į daugelį kalbų
ir leidžiamos gausiomis laidomis, yra para-
šęs knygą "Kristus visada gyvena". Jis joje
rašo: "Jei mes, krikščionys, tikrai nesusi-
tiksim su Jėzumi, tai mūsų bendralaikiams
jis nepasirodys visu savo tiesos spindėji-
mu". O juk "kas jį praranda, tas visko nu-
stoja". Tie, kurie jį sutiko ir su juo gyve-
na Evangelijoje bei gyvenime, nepajėgia
susilaikyti ir nešaukti, jo nesiūlydami. An-
tra vertus, tie, kurie nesutiks su Jėzumi
Kristumi, jie save pasmerkia dvasinei mir-
čiai, o jų darbai negyvi". Knygos autorius
kviečia krikščionis įsimąstyti, išgyventi į
Jėzų Kristų, kad pašaliniai, kurie jų gyve-
nimą stebi, įsitikintų, kad jau tie kai ką
"mato", ko jie patys dar negali matyti.
Žmonės jokių būdu negalės įtikėti Jėzų
Kristų, mirusį ir prisikėlusį, jei mes jiems
neapreikšime, kad jis šiandien gyvas, jei
mes jiems nepadėsime susitikti su juo.

Mes turime jiems tapti liudininkais, ku-
rie asmeniškai matė tai, ką kitiems liudija.
Kaip dažnai esame daugiakalbiai pamokslin-
inkai, kurie arba nematėme, arba jau pra-
radome galimybę jį matyti. Jei mylime
Kristų, negalėsime pakelti, kad jis būtų pa-
slėptas žmonių akims. Esame įsitikinę, kad
šalia Evangelijos skaitymo šiandieniniams
krikščionims reikėtų asmeninio gyvenimo
patikrinimo. Dievas kalba į mus per Šv.

Raštą, ypač per Evangeliją. Būti krikščioniui tai reiškia ne tik tikėti Jėzų Kristų, bet ir jam priklausyti. Yra tokių, kurie pastebi ir apgailestauja, kad skelbiame praeities Kristų, bet labai mažai jį šiandien gyvenanti. Tai vis kun. M. Quoist mintys. Čia vertėtų atsiminti Teilhard de Chardin, kuris sako, kad "žmogaus krikščionio dvasios vertingumas aiškėja iš to Dievo tikrovės išgyvento laipsnio ir iš galimybės tą išgyvenimą spinduliuoti į aplinką". Norėdami, kad Jėzus Kristus mums taptų viskuo, kad jis pasidarytų mūsų gyvenimo centras, apie kurį sukasi mūsų mintys ir kuriuo savo gyvenime sekame, mes turime kasdien, nors tik keletą minučių, skaityti Evangeliją. Jei kartais ir dažnai skaitoma Evangelija mūsų nepakeičia, tai todėl, kad jos nemokame tinkamai skaityti arba, dažnai ją girdėdami, atidžiai neklausydami, su ja apsiprantame ir jos negirdime. Apsipratimas aptemdo mūsų akis, apkurtina ausis, ir Evangelijos Geroji naujiena mums yra nustojusį būti gera ir nauja. Tad reikia pradėti Evangeliją kitaip skaityti, kad ji visada mums būtų jauna ir nauja.

Visų pirma reikia istorinį Jėzaus praeities buvimą perkelti į mūsų dienas. Jėzus Kristus turi virsti mūsų gyvenimo tiesa. Mums reikia pradėti skaityti Evangeliją ne vien akimis, ne vien protu, bet ir širdimi. Tada apsipratimo su Evangelija uždanga nukris nuo mūsų akių, ir, širdimi ją skaitydami, pajusime jos žodžių gyvastingumą bei gyvenimiškumą. Iš meilės Kristaus sakomi žodžiai pažadins jam meilę mūsų širdyse. Mylimojo žodžiai nušvis nauja šviesa.

Evangelija — tai tam tikras mūsų Viešpaties naujas įsikūnijimas. Juk Evangelijose kalba tasai, kurs apie save pasisakė: "Aš esu tiesa" (Jn 14,6). Todėl, kaip be jo įsikūnijimo prieš du tūkstančius metų nebūtų krikščionybės, taip be jo įsikūnijimo savo tiesa ir gyvenimu mummyse nėra mūsų krikščioniško gyvenimo. Tas antrasis įsikūnijimas ateina per Evangeliją — jos skelbimą ir nuolatinį skaitymą.

Didelį susižavėjimą Evangelija, kaip ir visa krikščionybė ir jos šventaisiais, savo

svariais, gyvenimiškais religiniais raštais rodo šveicarų protestantų rašytojas Walter Nigg. Jo knyga apie Evangelijas ir evangelistus "Botschafter des Glaubens", trečiąja laida pasirodžiusi 1972 metais, duoda daug skatinimų bei raginimų Evangeliją nuolat skaityti: "Žmogus, kurs pasilenkęs prie Evangelijų sėdi, skaito amžinojo gyvenimo žodžius ir įsisavina Žodžio sakramentą, kuris vien kalbininkams neprieinamas. Gyvos dvasios krikščionys Evangelijoje mato ne vien tekstus. Jie yra persisunkę mintimi, kad Kristus kalba į juos, jie priima tą žodį, kaip duoną ir vyną šventoje Vakarieneje. Tai žodžio Komunija... Skaitant Evangelijas, kyla klausimai. Tai gerai, nes klausiantis žmogus — tai pabudęs žmogus, kuris visur ieško gilesnės prasmės. Evangelijų bei Šv. Rašto mįslingumas išlaiko budrią, ieškančią dvasią. Evangelijos žodžius 'neliesk manęs' (Jn 20,17) galima taikinti tokiam skaitytojui, kurs vien raidiškai norėtų tekstą suprasti, kurs nesustoja, nesigilina to teksto gaivinančią dvasią pajusti... Tik tikras krikščionis, t.y. giminingas Kristui, gali labiau Kristų suprasti..."

Norėdami vis labiau ir labiau Evangelijas įsisavinti, turime prie Kristaus artėti. Reikia arti jo būti, vis prie jo artėti. Tas didėjantis artumas — tai didėjanti meilė. Didėjanti meilė ilgisi vis didesnio artumo ir glaudumo. Todėl ir šv. Jonas, arčiausiai šalia Viešpaties buvęs paskutinės Vakarienes metu, vienintelis apaštalas, stovėjęs šalia Marijos kančios kalne, labiausiai Viešpatį pažino, ir Viešpats jam labiau atsivėrė. Jis giliau už kitus evangelistus išreiškė Viešpaties vidinį pasaulį. "Atimk pasauliui šv. Jono Evangeliją, ir tu atimsi pasauliui saulę", — taip rašė vienas 16-tojo šimtmečio reformatorius.

Evangelijas skaityti reikia maldos nuotaika. Evangelistų tikslas — tai noras Kristaus veidą matyti, tad skaitantis Evangeliją turėtų prašyti tam tikros vidinės vizijos dovanos. Juk "žiūrėjimas su meile į Kristaus veidą krikščionį padaro krikščioniu" (Nigg). Evangeliją reikia kasdien skaityti. Niekada to skaitymo nebus per daug. Kaip

brangūs akmenys, tik juos vartant rankose prie tam tikros šviesos, sužiba visu savo grožiu, taip ir Evangelijos žodžiai gali kaip žaibas nušvisti, gal tik šimtąjį kartą ją skaitant. Neturime nustoti Evangeliją skaite, jeigu joje surandame mįslių, neiškumų. Prisiminkime, kad nuolankus Dievas, tapęs žmogumi, turėjo į žmones kreiptis jų netobula kalba. Tad ir vėl nusižemino. Kaip Kristaus žmogiškumas bent dalinai pridengė jo dieviškumą, taip ir jo vartojamieji žmogaus žodžiai pridengė ir iš dalies paslėpė jo dieviškumą. Kaip negalima protu Dievo perprasti, taip negalima jo dieviškos išminties žmogaus kalba tobulai išreikšti. Tai turėtų Šv. Raštą skaitantį ir ne viską suprantantį žmogų bent kiek nuraminti.

J. Green labai kviečia į tą būtinumą Evangelijas skaityti, nes esame labai nuo jų nutolę. Savo dienoraštyje jis rašo: "Mes esame nuo Evangelijos taip nutolę, kad, pažvelgus į tai, negalime net suvokti, kaip galėtume prie jos sugrįžti".

Evangelijas prie mūsų priartinti ir pamilti kai kam padeda Bacho muzika. Kai kurie jį vadina "penktuoju evangelistu". Tik prisiminkime jo "Magnificat", jo kalėdinę oratoriją ir Mato bei Jono pasijas. Ne kartą netikintieji yra pasakę, kad, besiklausant jo Pasijų, jų netikėjimas yra sugriuvęs, tartum kortų namelis, nes "Bachas yra galingai aiškinęs Evangelijas savo muzika" (Nigg).

JEI KVIEČIŲ GRŪDAS NEAPMIRS...

CHIARA LUBICH

"Jei kviečių grūdas nekris į žemę ir neapmirs, jis pasiliks vienas, o jei apmirs, jis duos gausių vaisių" (Jn 12,24).

Isivaizduokime, kad esame Jeruzalėje Jėzaus misijos paskutinės savaitės metu. Tai yra jo kančios ir mirties vigilija. Kaip paprastai jis yra minios apsuptas. Toje minioje yra ir graikų. Jie yra svetimšaliai, bet jūdaižmumui draugiški. Jie atkeliavo į Jeru-

zalę žydų Velykų šventėms ir norėjo pamatyti Jėzų. Jie neturėjo tuščio smalsumo, tik nuoširdų norą jį pažinti ir sužinoti, kaip galima tapti jo mokiniais.

Pirmu požiūriu atrodytų, kad Jėzaus atsakymas kelia sumišimą, nes nesimato, jog jis iš viso į jų klausimą būtų atsakęs. Jis tik sako, kad jis yra kaip kviečio grūdas, kuris noriai miršta, kad duotų vaisių. Tais žodžiais Jėzus apreiškia savo asmens intymiausią bruožą ir savo misijos prasmę. Tuo pačiu jis nurodo ir būdą, kaip tapti jo mokiniu.

Tie žodžiai mums sako, kad Jėzus labai gerai žinojo, kas jo laukia. Kviečio grūdas, patekęs žemėn ir dirvoje sutrešėjęs bei pradėjęs savo pirmąjį panašumą, labai gerai vaizduoja visišką sunaikinimą, kuris netrukus turėjo ištikti Jėzų jo artėjančioje kančioje.

Tas visišką sunaikinimą (skaudesnis negu vien tik fizinė kančia su jos smūgiais, plakimu, kryžiuviu) reiškia gilius dvasinius kentėjimus: išdavystę, išsižadėjimus, nuliūdimą, baimę, jo misijos nesėkmės jausmą ir pagaliau išpūdį, kad net Tėvas jį apleido.

Čia mąstomi Jėzaus žodžiai irgi aiškiai rodo jo labiausiai neįprastą dalykų vertinimą. Mirtis jam reiškia gyvenimo preliudiją, praradimas — pergalę. Jis iš anksto žinojo, kas jo laukia, ir matė, kokie vaisiai po visa to pasirodys, būtent: jo prisikėlimas, Šventoji Dvasia kaip dovana, kurią jis mums pelnė, malonės stebuklai, kurie apsi-reikš žmonių širdyse, Tėvui duodama garbė, grįžtant daugybei nutolusių vaikų.

Kaip tad mes galėtumėm gyventi pagal tuos Jėzaus žodžius? Mes turėtumėm, stengdamiesi užlaikyti Dievo įsakymus, mirti sau. Taip darydami, mes galėsime duoti daug vaisiaus.

Ypač turėtumėm būti visad pasiruošę ryžtingai pasitikti bandymus, kurie gali mus ištikti. Tačiau mes neturėtumėm užmiršti, kad sunkenybėms ir kentėjimams niekad nėra galo. Bet juk už visa to slypi Tėvo planas, kuris visada yra meilės planas. Tame plane tamsybė veda į pilną švie-

LAPKRITIS LIETUVOJE

A. SAULAITIS, S.J.

I. KELIONĖ

Pustūkstantinį kartą prie vartelių įteiki keleivio bilietą, tačiau kojos lyg debesėliu neša į lėktuvo palangę. Nepadeda nė stipriai prisirištas dirželis, kai skrendi ten, į kur mintys, lyg kačiuko akims atsivėrus, nuo pačios vaikystės kasdien lekia Mato Šimonio rodomon kryptin: "Ten!.."

Pro langelį pastovioji Šiaurės Žvaigždė su ja supančiais žvaigždynais visą naktį jaukia liudija lėktuvo tikslią kryptį. Nuskrیدęs visada galėsi į šias mėgstamas drauges, kaip į atramos tašką, pažvelgti.

Ar žmogus mokėsi naujoje aplinkoje elgtis? Ar išeis būti mandagių, malonių, atidžiai klausytis ir atsiliepti? Jau prie kelių skirtingų kultūrų pavyko priprasti, o ši kartą?.. Jei teko susidraugauti su lietuviais keliolikoje kraštų, negi šioje šalyje nesiseks? Irgi negi svetimieji sudrums tą ryšį, kuris yra mūsų paveldas, teisė ir nuosavybė?

Smagūs suomiai sulipa pramoginiam savaitgaliui Maskvon. Lėktuvą pripildo savo klegesiu. Tik prieš pat tūpimo posūkius, lyg į liūto nasrus, pasklinda jų giesmė, primenanti kiekvieną Suomijos gyvenvietę, "net mažiausią kaimelį", kuriame meilingai prižiūrimas tėvams ir dėdėms, gal ir broliams, paminklas.

Persėdimame Maskvos aerodrome lipame nuovargio užsitarnautai vakarienei. Kaip šukuosena, apranga paženklina vietinę madą, taip ir šių praeivių keleivių rūbai liudija vakarietišką kilmę. "Žiūrėk, — savo globėjoms pirštais rodo krūvelė vaikų, — jie lietuviškai kalba!" Jau vien dėl šių vai-

sų; sunaikinimas ir mirtis savo pabaigoje randa prisikėlimą ir gyvenimo pilnatvę.

Taip, jei tikrai priimsime bandymus kartu su Jėzumi, mes taip pat galėsime matyti daugybę vaisių, kuriuos bandymai neša mums ir kitiems.

Iš anglų kalbos išvertė KOSTAS PAULIUS

kučių nuostabos apsimokėjo vos ne pusšimčio metų pastangos sava tauta didžiutis?

Lėktuvėlio į Vilnių lakūnas bei įgula lietuviška, lietuviški paaiškinimai apie saugumą ir skrydį. Ir vaikai su moterimis už ateivių sulipa. "Kad čia mums irgi svetima šalis", — prasitarta pašnekesyje. Mes — vieni ir kiti — to paties likimo — ir lėkimo keleiviai.

Neatsisėdo šalia vaikelis didelėm akytėm, smalsia nosyte, o vietą užėmė Lietuvoje gyvenantis kitatautis. Malonus ir paslaugus, įmaišo anglišką žodį, kai uolioms pastangoms lietuviško pritrūksta. Susimąsto ir kaimynas, kai virš Vilniaus sukame. Bent lietuviai — svetimųjų valdomi, o rusai — jau šimtmečius savųjų spaudžiami.

Lėktuvo posūkis aplenkia vidurnakčio tamsaus ir tiršto rūko apdengtą Vilnių, išsitiesia nutūpti. Pro šaltį skverbiamės į vargingai apšviestą, pilną pasitinkančių patalpą. Lyg kiekvienas atvykėlis būtų artimasis — akys žėri virš gėlių ir rūtų, rūtų puokščių. Ar laukia, ar atpažins? Ar sulyginsi veidą su iširtos nuotraukos giliu įspaudu kažkur už akių? Ir staiga ir glėbis, ir vėlyvo vakaro vėjo glostyti skruostai, ir darželyje išaugusios rūtos, tiesios kaip ir mes liūto nasruose.

Pirmojo ryto užuolaidos noriai atskleidžia Vilniaus ūkanotus kalnelius, šarmu aptrauktas pustuštes gatves, ūkanotus kalnelius, tokius netikėtai aukštus bokštus, pro šimtmečius žvelgiančią pilį. Neris teka kaip tekėjusi amžiais, ramiai į savo tikslą traukdama, dar mieliau nugara nešdama judrias antytes, turėdama dar ir savų sumanymų, kurių nė peršami neišblaškytų.

Pirmieji pusryčiai, lietuviškai vaišingi, prikrauti dubenys ir lėkštės. Veltui tarp arbatos virdulių dairomės kavos. Šios deficitinės prekės visą laiką viešbutyje nebuvo. Kai sumanyta dolerinėje nusipirkti, kas rytą atsinešta ir su pažįstamais pasidalinta,

o išvykstant — naujiems turistams perleista, kas liko.

Lapkritis — arti šalnos, žiemys traukia tarp Vilniaus pastatų, gatvėmis, upės pakraščiais. Jei nebūtum girdėjęs apie "angelus sargus", sukrustum pajutęs, kad po miestą tas pats veidas, rankos be visiems įprasto parduotuvių krepšelio, pirštai užantyje prie radijo siųstuvėlio, baltas automobilis lygiaagrete gatve, prigesintos jo šviesos šoninėje gatvelėje, tuo pačiu veidu, lyg paklydęs asmuo aukštyn žemyn laiptinėse, prie dolerinės, paskui vežėją ar sustojęs tą patį nuobodžiosios "Tiesos" puslapį laukdamas skaito. Ilgos ir jūsų valandos, tas pats šaltis perpučia odinius švarkus ir vyrų, ir moterų. Visi turime savus uždavinius ir savo vaidmenį.

Pirmom naktim viešbučio mažyčio kambarėlio lovon puolęs neužmiegi taip ramiai, kol nenubrauki erzelio, užtaisyto žavesį gimtąja žeme ir savo žmonėmis pakeisti akiplėšišku sekiojimu pakrūmiai, pakrančių takeliais, autobusais, parkais. Vargas jums, vargšeliai, klampynėse, kurių net pati santvarka nesuvokia. O laisvas žmogus taip lengvai nesiduoda net ir kelioms dienoms kalinamas.

Sąžiningas seklys šaltą naktį patamsyje per arti priėjęs, siaurame takelyje nespėja apsukti ir pasilenkęs kalbina praeinančios moters vedamą šunelį, kuriam, regis, aiškinimai galėtų būti labiau suprantami. Ir tarp kiemo tvorų užsukęs, turi slėptis už mūro, kol iš tarpnamio kišenės turistas su draugais išeis. Nepamesk mūsų, vargšeli, kad neturėtum bėdos! O jei kada pas mus atvyksi, mielai rodysiu viską, kas tik tau įdomu — ir niekam nei nemanyšiu atpasakoti.

Perone siuva šaltas vėjas, keleiviai, išlydintieji, tarnautojai, visokie unifirmuotieji, lagaminų ratai, įlipantys ir išlipantys ir vėl lipantys. Jausmai išsekę, akys linksta, kaip dėkinga širdis, norinti viską į šiltą lizdelį susidėti, kai vieną po kito — ir dar kartą — apkabini. "Atsimink, nosį aukštai iškelk!", parodo pirštu, savąją pakeldamas,

mielas asmuo, kai minia pro judantį langą vis greičiau traukia.

Svilpia ratai, sniegas, ir netrukus sodybėlės vargingos, ne mūsų statybos. Pro langus į tamsą žvelgiam, išvykę už Lietuvos ribų. "Dabar pažiūrėsime mūsų žemių, taria bendrakeleivis, kai matome senovės kunigaikštijos miestų užrašus, ir dešimtį valandų lekiame tais keliais, kuriais šimtmečius raiti lankė, valdė ir gynė.

Perpildytas traukinys; rusaitės patarnautojos geria karštą arbatą, kol po vieną suminga. Rusas kareivėlis be vietos tarpduryje stovi — negi nepasiūlysi jam keletą akimirų gulte pamiegoti, kaip karo metu lietuviai vandeniu, duona, kažkokia pasukutine bulve pasigailėdavo to praeivio, likimo varomo žmogaus?

Sustoja Maskvos turizmo autobusas arčiau dolerinės negu kitoje gatvės pusėje senove puošto vienuolyno. Mūsų būrelis įsakmiai stengiasi kiekvieną popietės bažnyčią apžiūrėti, aplankyti. Miestas — kaip miestas, tik akį pagauna kažkokio pakelės pastato tinkuoton sienon drąsiai įrėžtas žodis — LIETUVA.

Muitinėje kaip ant žarijų vienas kitą sergim, kad tik nebūtų to įkyraus vargo, kurį ir keleiviams, ir tarnautojams kažkas kaip letena užkrovė. Be veido išraiškos, tiesus suomis giliom akim iš paskos lydi.

2. GEDIMINO AIKŠTEJE

Muziejuje tikrieji rodiniai, šimtą kartų nuotraukose ar piešiniuose matyti, perpiešti, lipdyti, aprašyti, pasakojimais jaunesniems apipinti — laisvosios Kunigaikštijos ir 1863 m. sukilėlių vėliavos, akmens amžiaus sumanūs kūriniai, darbštūs įrankiai... Senelis anūkėlių veda, daug nesakydamas, ilgiau sustodamas prie tų eksponatų, kurie visada mums svarbūs.

Pasijunti lyg šventovėje, girdėdamas muziejaus vadovę, pradžios mokyklos mokiniams aiškinančią apie lietuviškas juostas — jų simboliką, reikšmę, naudojimą, iškilmingumą, ilgą kelionę nuo žaliavos ligi audinio. "Vaikai, to niekad neužmirškite!" Po to vaikams patraukčiau rūbinėje

žaisiti negu Lenino nuopelnų žmonijai po ekspozicijos sales knisinėtis.

Maskvos lėktuvinės tarnautojos išdalino raudonai spalvingus Spalio revoliucijos 70-mečio medalius, o nuo Gedimino aikštės šaligatvio pakraščio stebime eiseną-paradą, apie kurį nuo vaikystės girdėjome. Jau plakatai nuo tų laikų į dviračių ratus atremti, tarp vėliavų jaunimas besibakstydamas šaukia "Valio!" ligi tribūnos. O kai tūkstantinė minia siauromis amžių gatvelėmis skirstosi, tarp gotikos, klasikos, baroko ir modernių statmenų aidai tik liaudies dainos.

Jautiesi, lyg neturėtum matyti Spalio žygiuotės žalsvų pabūklų — senų raketų, sunkvežimių, šarvuočių, dažais per daug apteptų patrankų. Gal žvilgis įpareigos Vakaruose lūpas sučiaupti?.. Liko atmintyje tik pati tikrovė — šia gatve traukė kryžiuočių, švedų, prancūzų, caro, vokiečių, lenkų, sovietų eilės. Už patrankos rodiklio sėdi vargšas Azijos kareivėlis, toli nuo namų ir toli nuo gatvės pakraščiuose stovinčiųjų.

O, tos rudens ūkanotos naktys prie Vilniaus katedros! Vos vos pro miesto šviesas matosi žvaigždelės, o čia prieš akis — didinga ir be galo daili mūsų tikėjimo tėviškė. Stuokos-Gucevičiaus vaizdinys kas naktį iš naujo savo slėpingumu prabyla ir, neatsitraukdamas nuo savo žemės, pakyla už laiko į kitą erdvę.

Šimtus katedrų matei, lankei, apžiūrėjai, pajutai, vieną kitą pamilai mintim, malda, žvake, bet ši, bet ši!..

Taip aukštos, didingos katedros prieangio statulos — rodos, dar kiek palaukusios žingsnį žengs varpinės pusėn į milžinų tarpą.

Lentų liepteliai tarp rūsiu kasinių, 37-ųjų voltų šviesytės kaip reti karoliai jungia didikų kapus gotikos skliautų šimtmečius. "Kai kartą lankėsi Amerikos lietuvis, — pasigirsta žodžiai, — ne paliesti, o pabučiuoti norėjo karalių mūrus". Ir lūpos, godžiai prie rupaus akmens prisispaudusios, iš praeities stiprybės pagarbiai semia.

Giliame požemyje, dumblo mirkomi, ilsisi dar nežinomos praeities kaulai, jaukiai

ant ledyno pilko žyvro sugulę, ramiai laukdami Prisikėlimo dienos.

Už sprindžio tarp ankstyvesniųjų ir Vytauto mūsų — seniausia ligi šiol Lietuvoje atrasta sieninė tapyba. Nė pirštai nedrįstų paliesti tik žavesiu apsaugoto mūsų tikėjimo kūrinio — prie dviejų liudininkų mus visus į glėbį kviečiančios ištiestos Viešpaties rankos.

3. VILNIAUS MIESTAS

Algirdo žmonoms — dvi margos cerkvės, dailios kaip jo pagarba moterims ir jų tikybai. Viena — tikriausiai švelni, kukli, jautri, o antroji — jei bokštai prabilų — smarki ir uginga, tarp ramiai tylesnių ir sąmoningai lėtesnių pakliuvus. Plačia-barzdis senelis popas jaunavedžiams dėsto apie vedybinį gyvenimą gal visai taip, kaip čia pat kadaise.

Švaresnės Vilnelės papildyta, Neris kantriai ir tą naštą neša: didmiesčio įmonių, gyvenviečių ir gatvių nuotekas, kai šeimininkai netikri.

Per rengiamo vandentiekio griovius pro mūrą į Šv. Mikalojaus bažnytelę, lietuviškiausią iš visų. Gotiniai jos griaučiai į save įsunkia mintis, maldas, atminimus, viltis. Ir kaip koks virš žemės stovintis požemis tyliai ateičiai susikrauna.

Visai stačiai prie gatvės — Šv. Onos bažnytelė, padavimų apsupta, visų dailiausia kopyltėlė, didiko ir jo žmonos palai-kams numatyta. Stori rausvai rudi mūrai įsitvirtinę prie senamiesčio briaunos, jos ramsčiai, atlaikantys negailestingai į pakraštį stumiamą tikėjimą ir praeities paveldą.

"Rankas iš kišenių!" — griežtai įsako Aušros Vartų siaurais stačiais laiptais priešinga kryptimi lipdama moterėlė, bažnyčios dorovę sergėdama. Paveikslo įspūdžio apsuptas, sušalusiom rankom turistas, tos pačios dorovės sargyboje nedrįso leptelti: "O liežuvį — už dantų!"

Nei nesinori minios tarpan įspraustam žmogui iš vietos judėti, tarp klūpančių kojų lyg šaškių lenta taką į tarpdurį prasi-skverbti. Rodos, čia ir paliktum stovėti, vi-

sų tų metų visomis mintimis paveikslu bruožus apvestum, kol širdis nurimtu, ir lauko šaltis nieko neberekštų.

Užmiršęs senolių tvarką bažnyčioje pagal giminę — moterys kairėj, vyrai dešinėj — kaip yla atsirandi tarp neaukštų skarelių, kurios, regis, nuolat klūpo. O kai pats atsiklaupi, lieki tarp šiltai apsvyniojusių lyg stačias, kone nuo liemens virš maldoje paskendusią kitos giminės žmonių išlindę. Su nuostaba ir gal smilkalų kiek dengiamu šypsniu dešinės pusės vyrai į paklydusią avelę atlaidžiai pažiūri, kol varpeliai rimtin kviečia.

Šv. Teresės bažnyčia pilna, prigrūsta, nėra net vietos knibždėti, bet mišių dalyviai nuolat nejučiomis juda, lyg aplipusio korio bitelės: vieni išeina, kiti įeina, tai prie paveikslo ar staulos, tai kažkur kitur. Taip ir šalimais klūpo jauna moteris, jos pirštuose naminės gamybos lyg ir man atskleista maldaknygėlė, o jos mintys, regis, visai Viešpačiui Dievui skirtos. Kaip angelas pranyksta nepastebėta, ramiai kartu pabuvusi.

Pamaldos vakariečiui — ilgiausios, su priešdėliais ir ištestom priesagom, mišriom kalbom, seniai nematytom apeigom. O giesmės — lyg iš maro, lyg Kražių, lyg rekrūtų, lyg tremties ir sugrižimo — susemia nesuskaitomas mintis į vieną lėtą polifoniją. Žmogaus dešinioji savaime nori kilti ir kaip rytų apeigų bažnyčioje sava intencija žegnone giedojimą lydėti. “Pas mus kiekvienos pamaldos — kaip atlaidai!”

Vos nepraleidi šv. Komunijos neįspėtas, kad ji dalinama miniai ne prie altoriaus, o nuo Dievo stalo ligi durų išilgai vidinio tako, jau ir taip maldininkų apklaupto. Nuo vidurio mišių Komunijos eisiantieji grumiasi palei būsimą takelį. Jei nebūtum už močiutes aukštesnis, o per apeigas pratęs kitų kunigų dėmesį akimis atkreipti, liktum akivaizdžiai šiuo begalinio tvirtumo šaltiniu nebendraves.

Tik iš tolo prieblandoje per gatvės šviesas ir semaforus įdėmiai žiūri į Rotušę, kurios dešinėje Dailės muziejaus nauja statyba sumažina vaizdą aikštės, kuria knygu

atmintimi traukiasi išvirtusi Napoleono kareivija. Juda žmonės, automobiliai, skuba šalčiu pilkėjančiomis gatvėmis, o nuo jautai — lyg čia dar reikėtų palikti erdvės kokiai išvirtusiai praėjūnų miniai.

Su šypsniu tarp nuo vėjo pakeltos apykaklės lipi laipteliais į Šv. Jono bažnyčią, paverstą kitiems tikslams. Ne pirmą kartą Lietuva kaip šventovė ištuštinta, jos skliautų grožis neišmanėlių užteptas; ne pirmą kartą jėzuitų pastangos spaudos popieriais išjuoktos — o kaip buvo, taip stovi ir tebėra, ir, reikia prisipažinti, nesijauti čia Vilniaus universitete svetimas, o savas — jis 200 metų senesnis už tarybinių vertintojų idėjinės būstinės aukštąją mokyklą.

Kantri meilė išpuošė žemas senų pastatų lubas, piliorius, laiptines kūrybingais piešiniais — tai klasikų, tai baltų proistorės motyvais. Rūpestingas dėmesys jaunųjų kartų auklėjimui universiteto rūmų aplinkoje svečio vertinimą “Tikrai įspūdinga!” perkeičia į atlieptą, “Mes norime, kad būtų dar įspūdingiau!”

Šypteli į ūsą, pažvelgęs į šviesią Šv. Dvasios cerkvės auksinę erdvę, po kuria guli trys Algirdo laikų lietuviai kankiniai, stačiatikių gerbiami šventieji, kurių pačių vardus ir garbingą kilmę patvirtina Katalikų Bažnyčios šventųjų sąrašas, trijų oficialių šventųjų šimtą metų prieš “vienintelį mūsų” šv. Kazimierą. Kokia nuostabi turėjo būti krikščioniškojo tikėjimo pradžia Lietuvoje, ir kokius pačius globėjus turime lietuvių ir rusų krikščionybės jubiliejų šarvatoje!

Tarybinis kareivis ir uniformuota kareivė su ilga cigarete lūpose svečiui nepažįstama kalba prašosi drauge fotografuojami prie apskritų akmenų storais pamatais Gedimino kalno mūrų. “Šypsokitės, jaunuoliai, — norėtusi sakyti, — negi Jūsų susikabinusių jausmai tokie dalykiški, kaip stangri apranga?” Už daugel metų toli nuo Lietuvos žiūrės į belapius medžius ir anų laikų jaunatvę. O šios plytų uolos stovės, kaip stovėjusios.

Kokie slidūs į vežimams vos tinkamą kelią suguldyti rieduliai, ir koks status pi-

lies kalnas! Kaip pats Gediminas pėsčias, raitas ar važiuotas įstengdavo viršūnėn posūkiais įsikelti? O gal užpuolėjų kartoms tie patys akmenys būna dar slidesni?

Šventa pagunda apima kiekvieną, retą progą turintį lankytoją nuo grindinio ar iš sienų išlupti plytos ar akmens nuolaužą, relikviją arčiau savęs toli nuo šio brangaus kalno sergėti. Bet lipdiniai, granitas priklauso čia, kur mėgėjai laisvalaikiu pamažėli tarp išdėtų lentų rėmų pilies mūrus atstato.

“Vyrai Gedimino kalne” skaitėme vaikystėje ir dar savo viduramžyje. Šiandien tų vyrų nedaug — tik svečias su draugu. Bet, regis, tie mūrai dar patys gyvi, ir po žeme glūdi dar neišpasakotos šios šalies paslaptys, net nemano snausti šimtmečius kaupiama galia.

Trumpai einame drauge, tokia sutikta senutė ir mažai pažįstamas svečias, per švaršką prie krūtinės prispaudęs meilingai kuklią moterėlės puokštę. Pasisveikinę tuoj visam laikui skirsimės, močiute — kam dar savo krumpliuotus pirštus įsuki į delną ir taip labai paspaudi?

Sumanus ir vaizdžiai įrengtas Ateizmo muziejus su vertingais religinės kultūros rodiniais, visais atitrauktais nuo Šv. Kazimiero bažnyčios apleistų sienų ir vargingai suvertos užaltorės, lyg velnias kryžių bijotų prisiliesti. Ar kad pro stogą koks lašas nenuvarvėtų ant “išminčių” posakių apie gyvenimo prasmę, kurios tarybiniai palikuonys dar irgi nesugeba tarp eksponatų surasti?

Paslaugios ir mandagios senutės prie muziejaus durų, nuo skersvėjo staliuku besisaugojančios, ant per žemų kėdelių sugūžusios ar parodų salėse kampe sėdinčios. Paduoda bilietėlį, parodo, kur eiti, atsako į klausimą, kažką veikia ar skaito ar rankdarbį knibinėja. Ar jos ką mintija, kai rodiniai pagal vėlesnius istoriografijos įsakymus vis pertvarkomi? Ir ką savo anūkeliams vakarais ir šventadieniais pasakoja apie visa tai, kas raukšlėse neišdildomai įrašyta?

Du tūkstančiai statulų vienoje patalpoje — tikriausiai Šv. Petro ir Povilo bažny-

“Salus Populi Romani” (XII šimt.) Romos S. Maria Maggiore bazilikoje.

čia atrodys kaip saldaus vėlyvojo baroko turgus! O balti skliautai su būdingais puošmenimis žmogų be žado traukia dailių tikėjimo kūrinį apglėbti ar jame kaip saulutės spinduliu visur išsklisti, sutapti.

Nesunku įsivaizduoti senovinius laikus, kai kairiame užkampyje tylų bažnytinių būgnų pro sausakimšiai pilną Šv. Petro ir Povilo bažnyčią matai — tokio milžino ir reikėtų, kad tanki tikinčiųjų minia velykine giesme pragystų. Išeidamas išbandai visų Lietuvoje buvusių pasakojimą — pasiduoti

MĖNESINIAI MARIJOS SKATINIMAI

Jau nuo 1981 m. Jugoslavijoje, mažame Medjugorje bažnytkaimyje, Marija beveik kasdien pasirodo šešioms jaunuoliams ir jiems duoda įvairių patarimų-paskatinimų. Čia paminėsime 1987 metų mėnesinius paskatinimus ir pridėsime dar tai, ką ji sakė tiems jaunuoliams šių metų sausio mėnesį.

K. T.

Brangūs vaikai! Šiandien vėl aš noriu pakviesti jus nuo šios dienos pradėti gyventi naują gyvenimą. Aš noriu, kad jūs su-prastumėt, jog Dievas yra išrinkęs kiekvie-ną jūsų panaudoti žmonijos išganymo di-džiam planui. Jūs negalit suprasti, kaip di-delis yra jūsų vaidmuo tame Dievo plane.

Todėl, brangūs vaikai, melskitės, kad per maldą jūs suvoktumėte Dievo planą per jus. Aš esu su jumis, kad jūs galėtu-mėt jį įvykdyti.

1987.I.25

Šiandien aš noriu apgaubti jus savo ap-siaustu ir vesti jus keliu į prisikėlimą.

Brangūs vaikai! Aš maldauju jus duoti Viešpačiui savo praeitį ir visą blogį, kuris susikrovė jūsų širdyse. Noriu, kad jūs visi būtumėt laimingi, bet su nuodėme niekas

plaukiančiai parapijai, kuri po pamaldų į šventoriaus žiotis be savų pastangų žmogų išneša.

Ar ne per arti stovi prie dr. Jono Ba-sanavičiaus kapo? Reikėtų pagarbiai ato-kiau susikaupti, milžinkapiuose nelygiais, siaurais Rasų takeliais taip drąsiai nevaikš-čioti. O vis dėlto čia — mūsų žmonės, mū-sų paveldas, mūsų kelionės kryptis, ir čia nepalaidotos mūsų viltys.

Nerie, jau lankančiam jauki tavo va-ga nuo viešbučio vingio ligi Aukštakalnio; Vilnele, taip smagiai ir srauniai dar švarus vanduo pro šalčio nebijančias anteles šalia kalno po tiltu teka; o Kačergine — kur Tavo požeminės mintys tarp kunigaikščių pėdsakų ir senovės palaikų slypi? (b.d.)

negali būti laimingas. Tai todėl, brangūs vaikai, jūs turit melstis, ir savo maldose jūs atpažinsit kelią į laimę. Laimė bus jūsų širdyse, ir jūs būsit liudininkai to, ko aš ir mano Sūnus norime jums visiems. Aš lai-minu jus, brangūs vaikai.

1987.II.25

Brangūs vaikai! Šiandien aš dėkoju jums, kad esate šioj vietoj, kur aš teikiu ypatingas malones. Kviečiu kiekvieną jūsų pradėti gyventi gyvenimą, kurio Dievas nori iš jūsų, ir imti daryti meilės bei didžia-dvasiškumo gerus darbus.

Aš nenoriu, kad jūs, brangūs vaikai, girdėtumėt mano skatinimus ir kartu dary-tumėt nuodėmes, kurių aš nemėgstu. Todėl noriu, kad kiekvienas jūsų gyventumėt naują gyvenimą, nesunaikindami nieko, ką Dievas kuria jumyse ir teikia jums.

Aš teikiu jums savo palaiminimą ir pa-silieku su jumis jūsų atsivertimo kelyje.

1987.III.25

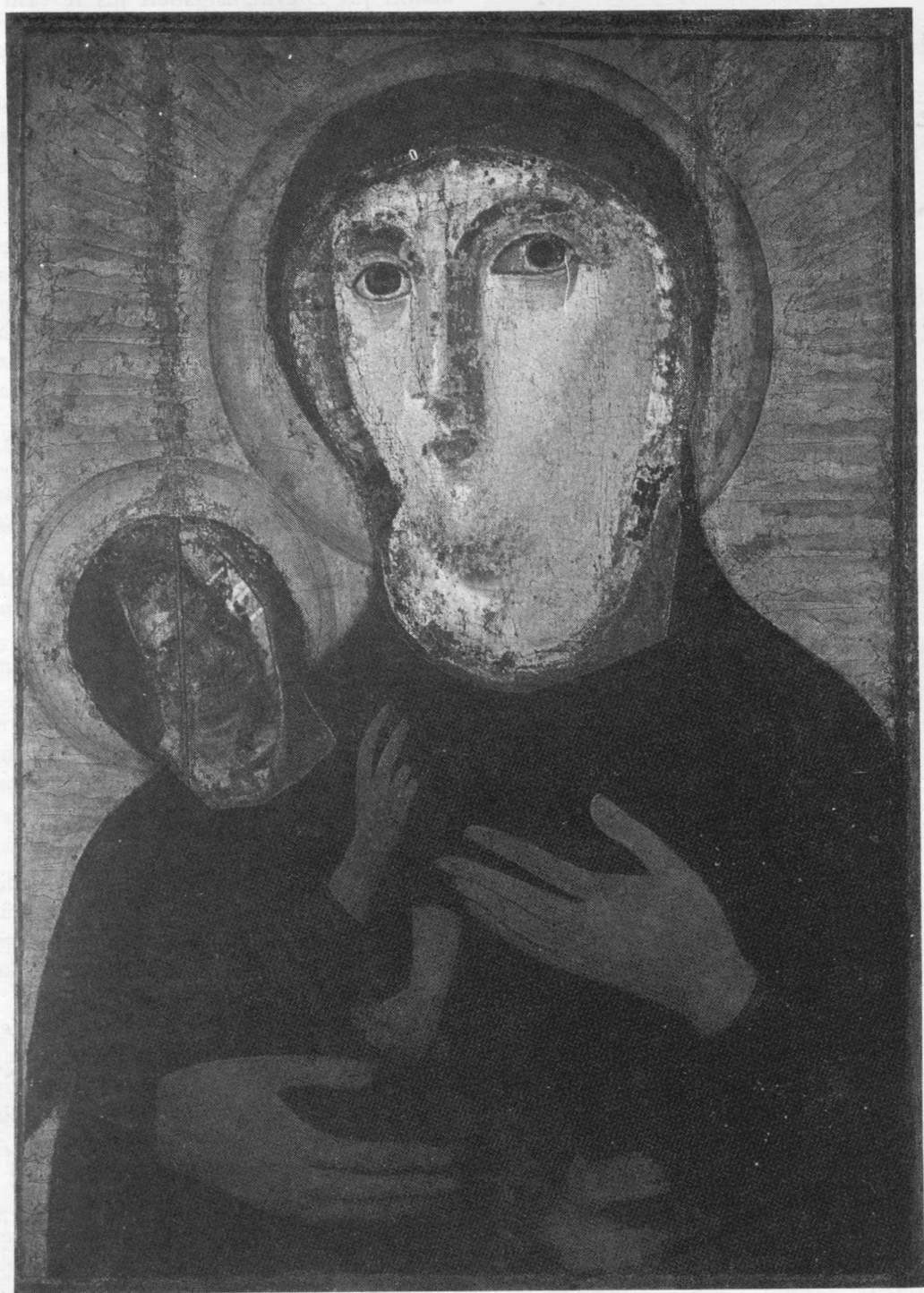
Brangūs vaikai! Šiandien aš kviečiu jus maldai. Jūs žinote, brangūs vaikai, kad Dievas teikia ypatingas malones maldoje. Todėl ieškokite ir melskitės, kad jūs su-prastumėte visa, ką jums teikiu šioje vieto-vėje. Aš kviečiu jus į maldą iš jūsų širdies.

Jūs žinote, brangūs vaikai, kad be mal-dos jūs negalit suvokti visko, ką Dievas planuoja per kiekvieną jūsų. Tad melskitės! Aš noriu, kad per kiekvieną jūsų Dievo planas išsipildytų; kad visa, ką Dievas yra jums davęs jūsų širdyse, pagausėtų.

Todėl melskitės, kad Dievo palaimini-mas galėtų apsaugoti kiekvieną jūsų nuo viso jums grėsiančio blogio. Aš laiminu jus, brangūs vaikai!

1987.IV. 25

Brangūs vaikai! Aš kviečiu kiekvieną jūsų pradėti gyventi Dievo meile. Jūs esat pasirengę nusidėti ir atiduoti save į šėtono rankas nepagalvoję. Aš esu jūsų motina ir todėl noriu jus visus vesti į tobulą šventu-

Viena seniausių ikonų (V-VII šimt.) yra Romoje S. Maria Nova (Šv. Pranciškos Romietės) bazilikoje.

“N'kopeia” — X-XII šimt. Venecijos Šv. Morkaus bazilikoje.

mą. Aš noriu, kad kiekvienas jūsų būtų laimingas čia, ant žemės, taip, kad kiekvienas galėtų būti Danguje. Tai, brangūs vaikai, yra mano tikslas čia ateiti ir mano noras.

1987.V.25

Brangūs vaikai! Aš dėkoju jums ir noriu pakviesti jus į Dievo ramybę. Aš trokštu, kad kiekvienas iš jūsų savo širdy patirtumėt ramybę, kurią Dievas duoda.

Šiandien aš noriu jus visus palaiminti. Aš laiminu jus Dievo palaiminimu ir prašau jūsų, brangūs vaikai, sekti bei gyventi mano keliu. Myliu jus visus, tai todėl aš kreipiuosi į jus tiek daug kartų ir dėkoju jums už viską, ką darote mano norams į-

vykdyti. Padėkite man, kad galėčiau pakvoti jus Dievui, išgelbėti jus ir vesti išganymo keliu.

1987.VI.25

Brangūs vaikai! Aš prašau priimti nuo šiandien šventumo kelią. Aš myliu jus ir todėl noriu, kad jūs taptumėt šventi. Aš nenoriu, kad šėtonas sukliudytų jūsų pažangą, einant šiuo keliu.

Melskitės ir priimkit visa, ką Dievas teikia jums šiame sunkiame kelyje taip, kad tiems, kurie ką tik pradėjo juo žengti, Jis duotų daug džiaugsmo, jog jie galėtų geriau atsiliiepti į Jo kiekvieną pakvietimą.

Nekreipkit dėmesio į nesvarbius dalykus, bet padarykit Dangų savo tikslu.

1987.VII.25

Brangūs vaikai! Šiandien aš vėl kviečiu jus, kad kiekvienas jūsų apsispręstų vykdyti mano skatinimus.

Dievas man leido taipogi šiais metais, kuriuos Bažnyčia man pašventė, kalbėti jums bei skatinti jus į šventumą.

Brangūs vaikai! Iš Dievo ieškokit malonės, kurias Jis duoda jums per mane. Aš pasiruošus išprašyti iš Dievo visa, ko ieškot, taip kad jūsų šventumas būtų pilnas. Todėl nepamirškite ieškoti, nes Dievas leido man išgauti jums malonę.

1987.VIII.25

Brangūs vaikai! Aš noriu ir šiandien jus visus kviesti maldai. Tegul malda būna jūsų gyvenimas. Pašvęskit savo laiką vien tik Jėzui: Jis duos jums viską, ko jūs ieškot, ir jums pilnai apsireikš.

Šėtonas yra stiprus: jis tyko kiekvieną jūsų išbandyti. Melskitės — tokiu būdu jis negalės nei jūsų pažeisti, nei jus sukliudyti pakeliui į šventumą. Per maldą aukit link Dievo diena iš dienos vis labiau.

1987.IX.25

Brangūs vaikai. Šiandien aš noriu pakviesti kiekvieną jūsų apsispręsti siekti Dangaus. Į jį vedantis kelias yra sunkus tiems, kurie nėra apsisprendę už Dievą.

Tad apsispręskite už Jį ir būkit tikri, kad Dievas jums save padovanos. Jūs esat

pašaukti — ir jūs privalot atsiliepti Tėvui, kuris jus šaukia per mane. Melskitės, nes maldoj kiekvienas jūsų bus įgalintas pasiekti tobulą meilę.

Aš laiminu jus savo palaima ir noriu kiekvienam jūsų padėti, kad jūs galėtumėt būti suburti po mano motinišku apsiaustu. Dėkoju jums, kad atsiliepiat į mano kvietimą.

1987.X.25

Brangūs vaikai! Šiandien aš noriu vėl pakviesti kiekvieną jūsų apsispręsti man visiškai atsiduoti. Tik tada galėsiu kiekvieną jūsų paaukoti Dievui.

Jūs suvokiat, brangūs vaikai, kad aš myliu jus be ribų ir noriu, kad kiekvienas jūsų man priklausytumėt. Tačiau Dievas kiekvienam suteikė laisvą valią. Kadangi tai aš gerbiu labai mylinčiai ir nuolankiai, aš priimu, kad jūs galite rinktis, ką norit.

Brangūs vaikai! Aš noriu, kad jūs padėtumėt man įgyvendinti, ką Dievas suplanavo šiai parapijai. Bet jei jūs nesimeldžiat, jūs negalite suvokti nei mano meilės, nei Dievo planų, skirtų šiai parapijai ir kiekvienam iš jūsų.

Melskitės, kad šėtonas neapgautų jūsų savo išdidumu bei apgavystės galia. Aš stoviu prie jūsų ir noriu, kad jūs tikėtumėt mano meile jums. Ačiū, kad atsiliepiat į mano kvietimą.

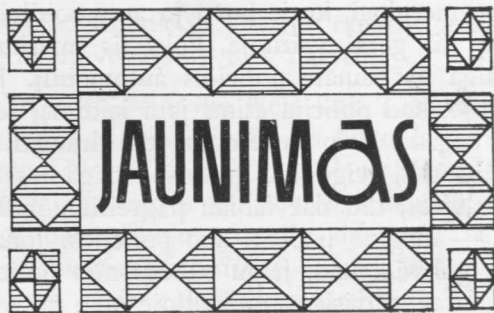
1987.XI.25

Brangūs vaikai! Džiaukitės su manimi. Mano širdis džiaugiasi Jėzumi. Šiandien aš noriu Jį jums duoti.

Brangūs vaikai! Aš noriu, kad kiekvienas jūsų atvertų Jėzui savo širdį, ir aš su meile duosiu Jį jums.

Brangūs vaikai. Aš noriu, kad Jis pakvestų jus, kad jus mokytų ir kad jus apgintų.

Šiandien ypatingu būdu aš meldžiu už kiekvieną jūsų. Jus pavedu Dievui, o Jis save apreikš jumyse. Kviečiu jus į nuoširdžią, iš širdies maldą taip, kad kiekviena jūsų malda būtų susitikimas su Dievu. Dievui skirkite pirmą vietą kasdieniam gyvenime. Su dideliu rimtumu kviečiu jus šian-

Prasmingas gyvenimas

Bronius Fabijonas

Jonas buvo žinomas savo klasėje. Visi jį mėgo, ypač merginos. Jis gerai žaidė futbolą ir beisbolą. Jis buvo klasės seniūnas ir pirmasis mokinys. Visi norėjo būti tokie kaip jis. Jo tėvai buvo turtingi, tai jam nupirko automobilį.

Vieną dieną Jonas greitai važiavo gatve. Jis norėjo parodyti savo draugams, ypač

dien man paklusti ir vykdyti mano skatimus.

1987.XII.25

Šių metų sausio 2 d. Marija kalbėjo:

Brangūs vaikai! Šiandien aš vėl kviečiu jus į pilnutinį atsivertimą, kuris yra sunkus tiems, kurie nėra apsisprendę už Dievą. Aš kviečiu jus, brangūs vaikai, visiškai atsiversti Dievui. Dievas gali duoti viską, ko jūs iš Jo norite. Tačiau jūs Jo ieškote tik tada, kai jus aplanko ligos, problemos bei sunkumai, o jūs galvojat, kad Jis yra toli nuo jūsų, kad jūsų nesiklauso ir kad negirdi jūsų maldų. Taip nėra, brangūs vaikai.

Kai jūs nuo Dievo nusikreipiat, jūs negalite gauti malonių, nes jūs jų neieškot su tvirtu tikėjimu. Diena po dienos aš meldžiu už jus ir noriu patraukti jus kuo arčiau Dievo, bet aš negaliu, jei jūs nenorit. Todėl, brangūs vaikai, atiduokit savo gyvenimą į Dievo rankas. Aš laiminu jus visus. Dėkoju jums, kad jūs atsiliesit į mano kvietimą.

savo merginai, kurie buvo jo automobilyje, kaip jis gerai vairuoja, koks jis smarkus. Staiga jis pamatė policijos automobilį. Jis žinojo, kad policija atims jam leidimą, jeigu pagaus. Taip pat žinojo, kad draugai iš jo juoksis, jeigu bus policijos pagautas ir nubaustas, tad dar labiau pagreitino mašiną — mėgino pabėgti nuo policijos. Jonas dar galvojo, kad, jeigu pabėgs nuo policijos, draugai visiems mokykloje apie tai papasakos, visi jį girs, jis bus tikras herojus.

Staiga jis pamatė per gatvę einantį vaiką. Greitai stojo ant stabdžių, ir automobilis metėsi į šoną.

Kitą rytą Jonas atsibudo ligoninėje. Jam visą kūną skaudėjo. Jis sužinojo, kad visi jo draugai ir mergina užmušti. Jis pradėjo verkti. Kai pasveiko ir grįžo į mokyklą, visi jo draugai iš jo juokėsi, jo nemėgo, nuo jo šalinosi. Tėvas labai pyko, norėjo jį išvyti iš namų. Jonas pasijuto labai vienišas, visų apleistas, nemėgstamas. Jis nežinojo, ką daryti su savo gyvenimu. Niekas su juo nenorėjo kalbėtis, tik kun. Antanas.

Kun. Antanas buvo baigęs psichologiją, tai žinojo, kaip su Jonu elgtis. Jie abu daug valandų praleido kalbėdamiesi apie šią Jono padėtį. Jonas pradėjo dažniau eiti į bažnyčią, nes tikėjo, kad Dievas jo neatstums. Vieną dieną kun. Antanas paprašė Joną, kad jis eitų dirbti su parapijos atsilikusiais vaikais. Jonas iš pradžių nenorėjo, bet pagaliau sutiko. Kai jis nuėjo į parapijos sealę, kur buvo visi tie vaikai, jis nusigando. Nežinojo, kad yra tokių vaikų. Kun. Antanas jam paaiškino, kaip elgtis su Petru. Petras jo nenorėjo klausyti, bet Jonas vis dėlto kantriai su juo dirbo pusę metų. Per tą laiką Jonas pradėjo geriau jaustis. Jis pamatė, kad jo gyvenimas nėra beprasmiškas.

Vieną dieną Petras buvo ypatingai išdykęs ir nepaklusnus. Jonas vis tiek tikėjosi, kad Petras pasitaisys ir galės sugyventi ne tik su juo, bet ir su kitais. Tą dieną Petras priėjo prie Jono, padavė jam raštelį ir kumštelėjo jam į šoną. Raštelyje buvo parašyta: "Aš tave myliu".

Baigęs mokslą, Jonas visą laiką dirbo

su atsilikusiais vaikais. Daug kas iš nepataisomų išdykėlių pasidarė tokie, kaip Petras. Jonas buvo laimingas. Jis jautė, kad kitų yra mylimas. Jis niekad neužmiršo automobilio nelaimėje mirusių draugų, bet jautė, kad, dirbant su tais atsilikusiais vaikais, jo kaltė mažėja. Dabar jo gyvenimas turėjo prasmę.

Puvimo židiniai

Kun. Jonas

Rašo motina: "Mano duktė studijuoja viename Floridos universitete. Jos gyvenimas virto baisi tragedija ir mūsų širdžių sielvartas. Ką parašėte apie universitetų bendrabučių purvą — moralinį ir dvasinį supuvimą, tai yra skaudi tiesa. Ne mano vienos vaikas, o daugelis nueina tokiais pasileidimo keliais". Ar tai ne perdėta? Skaičiuokit toliau.

Jaunuolis rašo: "Nesu katalikas, bet jūsu veikla jaudina mano širdį. Buvau giliai pasinėręs į alkoholį ir narkotikus. Tam reikėjo pinigų. Todėl vaginėjau departamentinėse krautuvėse, įsilaužinėjau į automobilius, vogiau ir nuo savo draugų bei gimičių. Buvau tikras chuliganas. Kai įpuoliau į didelę depresiją, kartą tėvas man tarė: "Leisk Jėzui valdyti savo gyvenimą". Tą naktį pradėjau melstis, kaip tikras nusidėjėlis, ir nuo tada pasikeitė mano gyvenimas. Neturiu jokio darbo. Bet siunčiu jums vieną dolerį iš savo kišenpinigių. Jei daugiau turėčiau, atsiųsčiau daugiau".

"L. lietuviams" aprašytasis Ralph Martin visą savo gyvenimą po universiteto studijų (baigė 1964 metais) pašvenčia universitetų studentijos evangelizavimui. Jis buvo nustojęs savo katalikiškojo tikėjimo, studijuodamas katalikų vienuolių išlaikomame universitete. Iš savo patirties 7 kraštuose ir 25 universitetuose, kuriuos siekia jo veikla, jis liudija: "Kasmet tūkstančiai katalikų ir kitų krikščionių studentų praranda tikėjimą ir pasileidžia doroviškai. Aukštosios

mokyklos yra tapusios dvasinio moralinio puvimo židiniai”.

Daugelis tėvų yra tuo labai susirūpinę ir nežino, kas darytina. Viena penkių vaikų motina rašo: “Esu visai nusiminusi. Kasdien meldžiuos už savo vaikus, kad jie kaip nors išsilaikytų dvasiškai, morališkai ir protiškaite sveiki. Dažnai klausiu pati savęs: “Ar tai mes įstūmėm savo vaikus į tokias aplinkybes? Ar tam mes juos pagimdėm šiam pasauliui?”

Katalikiško universiteto kapelionas rašo Martinui: “Atrodo, jog studentų elgesys mažai kuo tesiskiria nekatalikų ir katalikų universitetuose”.

Štai kokiaje situacijoje atsiduria katalikai tėvai, kai ateina metas leisti vaikus į aukštuosius mokslus. Nors didelis palaidumas jau įsibrovė ir į vidurines mokyklas (High Schools).

Būtų netiesa sakyti, jog “seniau taip nebuvo”. Visais laikais pasitaikydavo negerovių. Bet jos būdavo nelaimingos išimties, o ne mokyklų atmosfera. Tėvai didžiavo davos, kokie geri sūnūs ir dukros išeina iš katalikiškų mokyklų, ir nesigailėjo aukų, nes tos mokyklos brangiai atsieidavo.

Didelis aukštųjų mokyklų puvimas pradedo, galima sakyti, po antrojo pasaulinio karo, o katalikų mokyklų užsikrėtimas po Vatikano II susirinkimo, kai daug vienuolių ir kunigų nukrypo nuo Bažnyčios dėstomo krikščioniško mokslo ir gyvenimo dėsnių, metė savo šventą pašaukimą ir nuėjo slidžiais, tikinčiuosius piktinančiais keliais. “Jei jie šitaip elgiasi, jei jie netiki Kristaus dievyste, jei jiems nebėra nei nuodėmės, nei pragaro, tai, matyt, nieko ir nėra. Ir mes galim elgtis taip, kaip mums maloniau ir patogiau”. Yra liūdnas faktas, kad tokių pasimetusių kunigų, profesorių ir vienuolių dar yra likę užkliuvusių aukštosiose mokyklose. Tiesa, ne visos aukštosios mokyklos yra tokios, ačiū Dievui. Yra labai gerų, ištikimų Kristui ir jo Bažnyčiai. Bet žinok tu, žmogau, kuri dar tebėra tokia gera mokykla? Kurioje ras mūsų studentija ir švarią atmosferą, ir tikrą jiems perduodamą tikėjimą, ir moralinę paramą?

Argi jau reikia su žiburiu rankoje ieškoti tokio universiteto? Kas daryti?

Kai krikščionybė įkėlė koją į ano meto pagoniškąjį pasaulį, tai jis buvo labai sugedęs. Nė su žiburiu rankoje nebūtum radęs jai palankios atmosferos. Tačiau ilgai pagoniškojo pasaulio dauguma pasikeitė, susižavėjo Kristaus atneštu mokslu ir dorove. Kaip galėjo šitaip atsitiikti? Atsitiko todėl, kad krikščionimis tapusieji tikintieji išdrįso toje supuvusioje aplinkoje kitaip gyventi ir elgtis, laikytis Kristaus tiesos ir viens kitą palaikyti.

Mes didžiujamės turį katalikų jaunimo organizaciją ateitininkus. Didžiujamės ir savo skautija. Ateitininkų kilniausias užmojis buvo “Visa atnaujinti Kristuje”, o skautijos — “Dievui, Tėvynei ir artimui”. Ateitininkija kaip tik gyvuoja aukštosiose mokyklose. Jei ji nėra išsigimusi į “uždarą išrinktųjų draugų, draugijų klubelį”, jei jai tikrai dar teberūpi “Visa atnaujinti Kristuje”, kaip tai rūpėjo Dovydaičiui, Šalkauskiui ir šimtams kitų ateitininkų mūsų nepriklausomybės laikais, tai ir dabar ateitininkų būreliai — korporacijos galėtų ir Amerikos universitetuose sudaryti bent lietuviams katalikams jaunuoliams, jaunuolėms atsparos taškus, savo katalikiškų įsitikinimų sustiprinimo bei pagilino židinius.

Skautija, statydama Dievą pirmą savo šūkio vieton, irgi turėdama gražaus kilnaus jaunimo, galėtų labai praskaidrinti savo aplinką, jei ji tik imtų sielotis tos aplinkos nemoralumu ir drįstų elgtis kitaip “negu visi elgiasi”, t.y. krikščioniškai. Mūsų visų organizacijų, ir net jokiai organizacijai nepriklausantis jaunimas turėtų tapti agresyvus, t.y. drąsiai prisipažinti tikįs Dievą, Kristų, pripažįstąs Kristaus duotą moralę, norįs gyventi kaip Dievo sūnus ir dukra, o ne kaip neišmintingas gyvūnelis, kurs tik savo aistras patenkinti temoka. Kai prie to dar pridėtų kasdienę maldą, ne tik sau prašydamas išminties ir jėgų krikščioniškai gyventi, bet ir savo klaidžiojantiems draugams bei draugėms reikalingos šviesos, pa-

mažele imtų giedrintis tamsus Amerikos universitetų dangus.

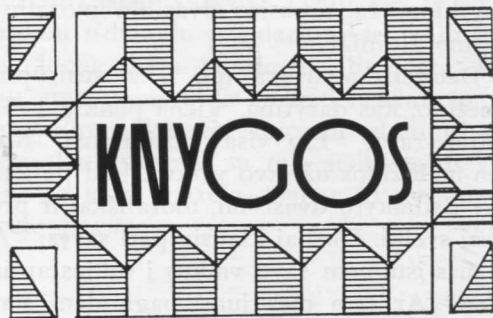
Neiškenčių neparekomendavęs mūsų ateitininkams ir skautams susidomėti ne kartą paminėto Ralph Martin sukurtu ir dabar sėkmingai vadovaujančiu sąjūdžiu: "University Christian Outreach" (P.O. Box 8229, Ann Harbor, Michigan 49107. Tel. 313—761-8505). Jie turi ir specialius kursus krikščionims studentams iš įvairių pasaulio kraštų, norintiems įsijungti į krikščionišką evangelizavimą aukštosiose mokyklose. Tokiuose kursuose mūsų jaunimas patirtų, kas ir kaip yra veikiama čia pat Amerikoje ir plačiame pasaulyje, pajustų gyvybinį pulsą, jaunimo entuziazmą ir laimę būti tikru gyvu, įsitikinusiu kataliku krikščioniu, pastebėtų, jog Dievas tikrai nuostabiai veikia ir šiandien, net ten, kur jo veiklos visai nesitikima, net desperatiškai sunkiose aplinkybėse. Universitetams reikia Kristaus šviesą nešančių jaunuolių, panašių į Sadūnaites ir kitus mūsų žibintus, šviečiančius ir kalėjimuose, ir vergų stovyklose, lygiai kaip ir pirmieji krikščionys. Puvimo židinius turi atsverti Kristaus šviesos židiniai. Pagaliau tokiais Kristaus šviesos židiniai turim būti kiekvienas tikintis vyras, moteris, jaunuolis, jaunuolė. Kristus yra vienintelė viltis ir užtikrinimas pasauliui išeiti iš dabartinio pasimetimo. Mano šansas pasirinkti: kas aš — puvēsis, ar žibintas?

■ Graikų stačiatikių apaštalo Andriejaus grupė specialiu būdu pagerbė Motiną Teresę, suteikdama jai Atenagoro žmogaus teisių žymenį. Pažymima, kad ji savo artimo meilės darbais sujaudino milijonus žmonių.

■ Čikagoje nauju Gimimo Švč. M. Marijos parapijos Marquette Parke klebonu paskirtas kun. J. Kuzinskas, o Nekalto Prasidėjimo parapijos Brigh-ton Parke klebonu kun. A. Puchanskis.

■ JAV-se tarp sergančių AIDS liga yra apie 66% didesnis savižudybių procentas, kaip tarp tos ligos neturinčių.

■ Meksikos mieste apie 100.000 žmonių dalyvavo demonstracijose prieš nupiešimą Švč. M. Marijos Guadalupės paveikslu su Marilyn Monroe veidu.

Du vertingi "Nidos" klubo leidiniai

A. R.

"Nida" yra vienas iš nedaugelio išėjusių knygų klubų (kiti — *Draugo*, *Ateities*, *Mackaus*), kurie, kad ir sunkiai versdamiesi, vis dar "laikosi virš vandens", leidžia naujas knygas, palaiko gyvą kūrybinį lietuvišką žodį. "Nida" — Anglijoje leidžia ir "Europos lietuvi", vienintelį laisvą periodinį leidinį visoje Europoje; jokių pagalbinių pajamų, kaip tik prenumeratorių pinigėliai... O laikosi, nenusimena ir tęsia kūrybinį darbą.

Štai Klubo nariai neseniai gavo du naujus leidinius:

1. Jurgis Gliuda "Atolas-Koralų sala", romanas, "Nidos" knygų klubo leidinys nr. 115, 1986. Kaina 6 dol., kietais viršeliais — 8,50 dol.

Feliksas ir Vincas Rikantai, šaunuolis jų tėvas Zenonas... Skaisti mergaitė-slaugė Vilbena Gudaitytė ir jos teta Vanda Širkaitė. Dar Ipolitas Girinis, Vingra ir jo gražuolė žmona Lora, pabėgusi su latviu poetu Janiu Milts. Štai ir visa lietuviška panorama didmiesty, kur į kuklią lietuvišką salę kviečiamas iš Vilniaus solistas, nors vis dar tebesvajojama grįžt vien į laisvą Lietuvą.

Vingra sukrestas modernaus gyvenimo: jo žmona "išplaukė į plačius vandenis", siekdama parodyti ekrane savo išorinį grožį. Užtat chemikas Dovas Vingra žada išvykt dirbti į Arabijos dykumas, kur turės

gerai atlyginamą darbą ir... vienumą; nes palieka net savo didžiulę biblioteką, daugiausia vilniškių (neišpjaustytų!) knygų.

Feliksas turi "slaptą ryšį" su Elvyra Estrada, o svajoja apie skaisčią Vilbeną, kuriai jis norėtų kada nors pasipiršti.

Ipolitas Girinis, rašęs romaną, studentas Vincas, moterų lygos narė Beverly ir kiti bei kitos, gerdami vyną suėjimuose, turi progos diskutuoti įvairius inteligentų gyvenimo aspektus.

Zenonas Rikantas, našlys, kitados romantiškai prasilenkęs su Vilbenos teta, nuolat plaka liežuviu abu savo sūnus, kad netingėtų: greičiau vestų ir parūpintų jam būrį anūkų...

Vilbeną užpuolikas naktį po darbo garaže išprievartauja, ir staiga pagrindinių charakterių gyvenimo kryptis išryškėja valandomis... Vincas, kuris galvojo, kad jo brolis piršis Vilbenai, ir ji bus su juo laiminga, buvo apsisprendęs tapti dvasininku. Bet kai jis apie Vilbenos nelaimę praneša Feliksui, jo brolis pasirodo mergaitės nemylis... Tai dar labiau prislegia Vinčą, mylintį Vilbeną, nes lankant jam ligoninėj nuskriaustą mergaitę, ji kliedėdama kartoja vien Felikso vardą... O kai po ilgų svarstymų ir pergyvenimų galų gale Feliksas suvokia jo gyvenimui Vilbenos būtinybę, jo veržimasis prie mergaitės pavėluotas: ji su teta Vanda išvykusi "ilgų atostogų", niekam nepranešus, kuria linkme.

Taip Koralų sala, žaliuojantis ir žydnintis atolas, kur buvo dailininko išreikštas paveiksle, kabėjusiam Vandos bute, kuriuo ir Vilbena vis grožėdavosi, toji svajonių sala niekad nebuvo pasiekta: Vilbena su teta žuvo auto katastrofoj, vos pradėjusios savo atostogų kelionę. Didžiulis sunkvežimis greitkely (irgi modernaus gyvenimo simbolis) išklaidino jas iš kelio ir prapuldė...

Jurgio Gliaudos romanai visada nagrinėja kurią nors problemą, naują, arba naujoje šviesoje pristatomą. Tai ir sudaro jo romanų įtampą bei skaitant visą įdomumą. Šis romanas — įdomus žvilgsnis į etnikų psichiką, jų problemas ir viltis moderniam

svetimų didmiesčių gyvenime. Tos trapios viltys pavirsta lyg į svajonę (ši kartą — sustingusią paveiksle), kuri taip ir nepasiekiamą. Liūdna atomazga; bet įvairūs charakteriai romaną daro įdomų, patrauklų skaityti.

2. Bronius Daunoras — "Čekisto naguose", prieš 3 m. Anglijoj mirusio žurnalisto rašytojo Broniaus Daunoro atsiminimai. "Nidos" knyg. klubo leidinys nr. 114, 1987 m. Kaina 4,50, kietais viršel. — 7 dol.

Plona knygelė, sutirštintų psichologinių ir fizinių kankinimų istorija, paties autoriaus tiksliai ir vaizdžiai užrašyta.

Panevėžietis rašytojas (gimęs 1906 m. Vadokliuose, miręs Londone 1985 m.) yra dirbęs "Lietuvos aidą" administracijoje, "Ūkininko patarėjo" ir "Sodybos" redakcijose. Anglijoj — Coventry turėjo mažą spaustuvėlę, leido humoro laikraštį "Apuoką", žurnalą "Klajūnas", paskui pradėjęs "Nidos" leidinių spausdinimą. B. Daubaro slapyvardžiu yra išspausdinęs apysakas "Čekisto naguose", "Išpirktoji mirtis", "Preferansas tamsoje", "Nylono adytoja", "Mėlyna suknelė", "Duonos beieškant", "Medinė širdis".

Atskiru leidiniu "Čekisto naguose" išspausdinta po autoriaus mirties žmonos Bronislavos rūpesčiu.

Vaidžiai aprašyta, kaip NKVD agentai užverbuodavo žmones, įtraukdavo į sekimo pinkles, kad kitus išduotų ir suiminėtų. Nori-nenori įtraukę, vis tiek, anksčiau ar vėliau, stengėsi įpainiotąjį sunaikinti. Tai baime bei klasta paremta sistema, kuri nuo pat sovietinių laikų pradžios žudė ir tebežudo mūsų tautą iš išorės ir iš vidaus, persunkdama ta "sekimo" ir išdavinėjimo broližiška psichologija. Šis psichologinis, ne vien fizinis, teroras apysakoje — tikroviniuose autoriaus išgyvenimuose — gerai pa-vaizduotas.

Abi knygos gaunamos "Nidoje", 2 Ladbroke Gardens, London, W11,2PT, England.

■ JAV misijų medicinos tarnyba 1987 m. pasiuntė į 41 kraštą, į 2.100 misijų stočių, mediciniškų reikmenų daugiau kaip už 12,1 milijono dolerių.

Nauji leidiniai

Zenonas Ivinskis. RINKTINIAI RAŠTAI. IV tomas. Krikščionybė Lietuvoje. Redagavo Paulius Jatulis. Išleido Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija 1987 metais Romoje, Piazza della Pilotta 4. Spaustuvės išlaidos apmokėtos iš K. Motušio palikimo. Didelis formatas, 750 psl., kaina nepažymėta.

Rainer Maria Rilke. SAKMĖ APIE KORNETO KRISTUPO RILKĖS MEILĘ IR MIRTĮ. Vertė Henrikas Nagys. Iliustravo Telesforas Valius. Knygos apipavidalinimas Vytauto O. Virkau. Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas 1987 m. Čikagoje, 7338 S. Sacramento Ave. Didelis formatas, kieti viršeliai, 54 psl., kaina 12 dol. Labai gražiai išleista, elegantiška knyga.

Bronius Povilaitis. LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIS 1918-1940 m. Jo raida ir pažanga. Spaudai paruošė Petras Lukoševičius. Kalbą taisė Juozas Masilionis. Išleido Dr. Br. Povilaičio knygos leidimo fondas 1988 metais Toronte. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, 3001 W. 59th St., Chicago, IL 60629. Kieti viršeliai, iliustruota, 367 psl., kaina nepažymėta. Knygoje sutelkta labai daug įdomios medžiagos apie Lietuvos žemės ūkį, apie ūkio produktų eksportavimą ir t.t.

ŠVENTASIS RAŠTAS. Nehemijo Psalmių knyga. Komentarai — aiškinimai. Paruošė Kostas Burbulys. Spaudė ViVi Printing, 4346 S. Western Ave., Chicago, IL 60609. Išleista 1988 metais, 360 psl., kaina nepažymėta.

PIRMIEJI ŽINGSNIAI, Nr. 2(114) ir MŪSŲ VYTIS, Nr. 3/4, 1987 m. Šiuos du leidinius minime drauge, nes jie, nors yra labai skirtingi, bet turi ir kai ką bendra. "Pirmieji žingsniai" yra Donelaičio lituanistinių mokyklų mokinių laikraštėlis, o "Mūsų vytis" — Akademinio skautų sąjūdžio žurnalas. Tad pirmasis leidinys yra vaikų, o antrasis — universitetus baigusių ar juose studijuojančių. Tai skirtumas, ži-

noma, didelis. Tačiau, kaip minėjome, jie turi ir panašumo: ir viename, ir kitame pilna kalbos klaidų. Aišku, taip neturėtų būti. Lituanistinių mokyklų leidiniai turėtų būti be klaidų; tą pat reikia pasakyti ir apie akademikų leidinius. Pavarčius ir paskaičius "Pirmuosius žingsnius", pagalvoji: "Nejaugi Kr. Donelaičio mokykloje nėra nė vieno mokytojo, kuris lietuvių kalbą geriau mokėtų už tos pačios mokyklos mokinius?" Ogi paskaitęs ir pavartęs šį "Mūsų vyčio" numerį, negali suprasti, kaip Akademiniam skautų sąjūdyje neatsiranda žmonių, kurie sugebėtų paruošti ir suredaguoti akademiškesnio lygio žurnalą.

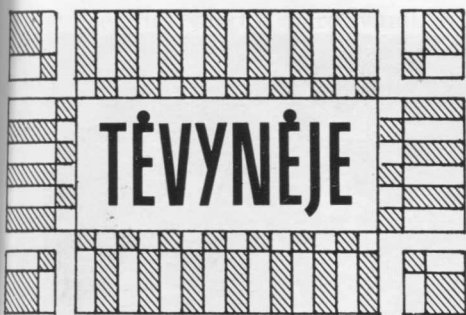
LITUANUS. Vol. 34, No. 1. Šį numerį redagavo Violeta Kelertienė. *Lituanus* išėina keturis kartus per metus. Jo adresas: 6621 S. Troy St., Chicago, IL 60629.

DIEVAS IR TĖVYNĖ. Nr. 2, 1976. Kun. A. Yliaus apybraiža. Lietuvos pogrindžio spauda, Nr. 16. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės leidinys. Šis Lietuvoje išleistas pogrindžio leidinys yra perspausdinamas ofseto būdu taip, kaip buvo gautas Vakaruose, pataisiant techniškai tik tas vietas, kur sunku ar neįmanoma išskaityti tekstą. Šio leidinio kaina 4 dol.

DIEVAS IR TĖVYNĖ. Rinktinė. Rezistencinės temos. Lietuvos pogrindžio spauda, Nr. 17. Šio leidinio kaina 5 dol. PLB leidinys, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636.

■ Vatikane prie Apaštalo Sosto iš viso yra 106 kraštų diplomatinės misijos, jų tarpe ir Lietuvos. Apaštališkos nunciatūros veikia 115 pasaulio kraštų ir prie Ekonominės Europos Bendruomenės. Iš komunistinių kraštų tik Jugoslavija turi savo ambasadą Vatikane. Vatikanas turi savo nuolatinius stebėtojus prie Jungtinių Tautų Niujorke, prie UNESCO Paryžiuje, prie Europos Tarybos Strasburge, prie Amerikos valstybių Vašingtone ir prie Pasaulio turizmo organizacijos Madride.

■ Lietuvių pranciškonų vienuolynas Kennebunkporte šiemet mini 40 metų sukaktį.

Paruošė **GEDIMINAS VAKARIS**

KERAMIKOS PARODA PUODŽIŲ DIENA

Šiaulių parodų rūmuose surengta respublikinė keramikos paroda. Ji buvo ketvirtosios Puodžių dienos dalis. Gausiai dalyvavo Lietuvos liaudies meno draugija: eksponuota 96 autorių 370 darbų. Kauno "Jiesios" gamykla pateikė 160 darbų, savo kūrybą demonstravo penkios moksleivių ir vaikų keramikos studijos bei Panevėžio vaikų dailės mokykla. Senosios lietuvių liaudies keramikos kolekciją parengė "Aušros" muziejus.

Parodoje atskleista šiuolaikinės keramikos įvairovė, jos panaudojimo galimybės ir būdai. Pagrindinė ekspozicija — tai tradiciniai indai: puodai, ašočiai, lėkštės, vazos. Šie gaminiai yra bene tradiciškiausi. Prie jų šliejosi didelė švilpukų ekspozicija. Buvo padaryta daug juodosios keramikos dirbinių. Šį kartą ne itin gausu ir interjerinių vazų, kurios anksčiau dominavo liaudies meno parodose. Nežinia, ar tai atrankos ir eksponavimo tendencija, ar sumažėjo jų paklausa.

MOKSLININKAI VARNIUOSE

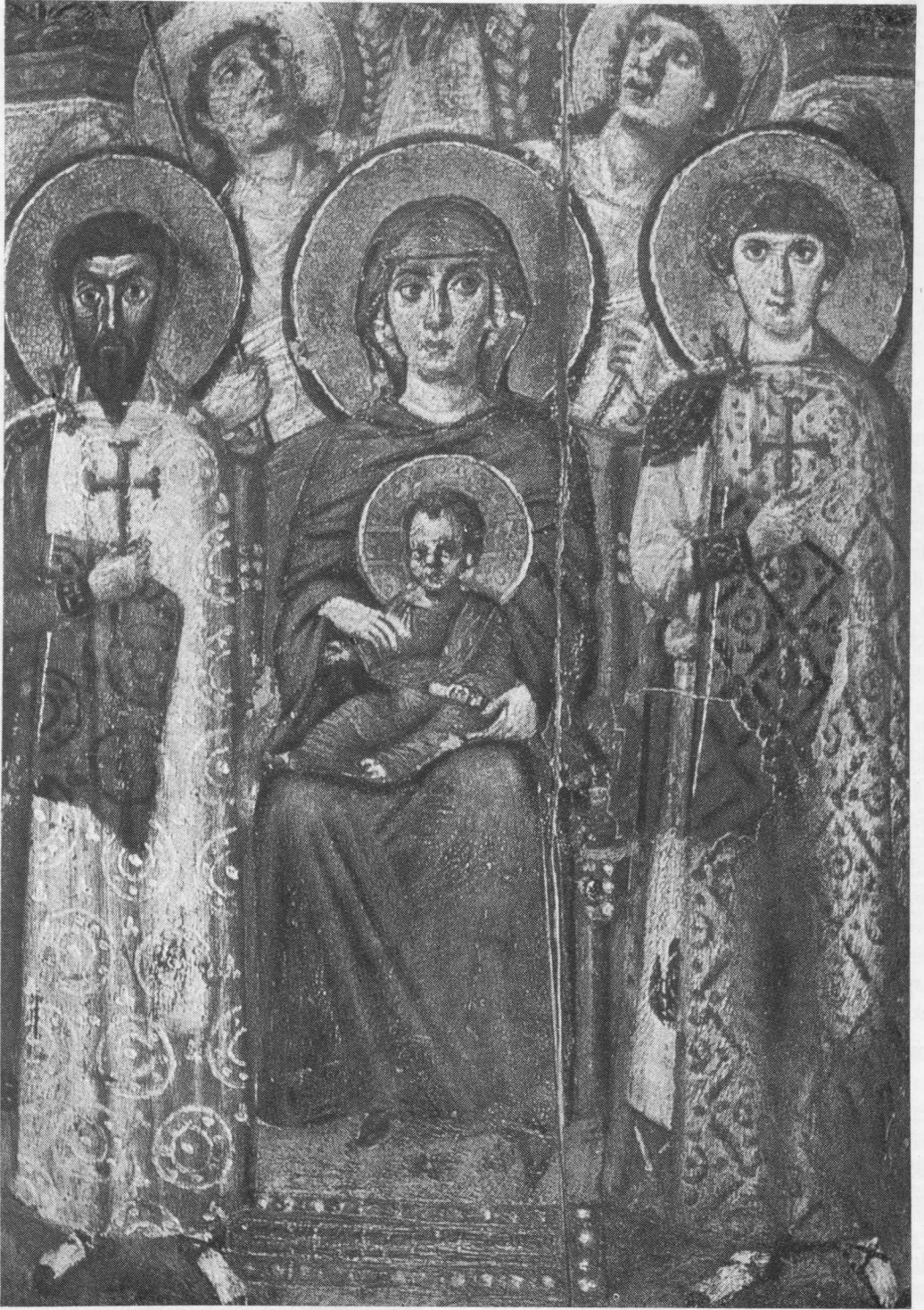
Į garsios praeities Varnius suvažiavo gražus būrys mokslininkų iš visos Lietuvos. Tris dienas miestelio prie Varnelės centre vyko konferencija, skirta Biržulio baseino kompleksinių tyrimų dešimtmečiui.

Viskas prasidėjo nuo archeologijos. Titnaginiai akmens amžiaus darbo įnagai, Romos monetos, geležiniai kirvukai ir kiti atsitiktiniai radiniai Varnių apylinkėse liudijo, kad žmonių čia gyventa nuo seno. Archeologų dėmesį ypač traukė Biržulio

pakrantės. Ežeras, kadaise garsėjęs dideliu žuvingumu, 1954 m. buvo melioruotas, jo plotas sumažėjo šešis kartus, nukentėjo gamta. Salos ir pusiasaliai virto lygumos iškilumais, kurie vėliau tapo archeologinių kasinėjimų aikštelėmis. 1978 m. Lietuvos istorijos ir etnografijos muziejaus archeologijos skyriaus darbuotojai čia pradėjo sistemingus akmens amžiaus paminklų tyrinėjimus Biržulio pakrančių ir salų plotuose. Ypatinga sėkmė lydėjo Adomo Butrimo vadovaujamas ekspedicijas. Per dešimtį įtempto darbo vasarų jam pavyko Lietuvos archeologijos atlasą papildyti 50 iki tol nežinomų mezolito, neolito ir žalvario amžiaus paminklų. 17 jų jau iširta. Rasti gausūs akmens amžiaus žmonių palaikai sudomino paleoantropologijos darbuotojus. Į ekspedicijos darbą įsitraukė žymūs šios srities specialistai: prof. dr. Gintautas Čėsnyis ir jo mokiniai. Dar anksčiau 1979 m. paleografinius regiono tyrimus pradėjo Rimvydas Kunkas, atskleidęs pagrindinius Biržulio ežero baseino ir Virvytės aukštupio raidos bruožus bei jų apgyvendinimo dėsningumus. Varnių apylinkėse dirbo etnografai. Miestelio senkapius ėmė kasinėti Jonas Genys. Rytinėje regiono dalyje darbavosi Telšių kraštotyros muziejaus archeologai, vadovaujami Laimutės Valatkienės. A. Butrimo pradėti archeologiniai tyrimai išsiplėtė, virto kompleksiniais Varnių miesto ir jo apylinkių tyrimais. Apie šį nedidelį Žemaičių aukštumos kampelį sukaupta daug ir labai įdomios medžiagos. (Kultūros barai)

TUMO VAIŽGANTO 120-OSIOS GIMIMO METINĖS

Artėja literatūros klasiko Juozo Tumo Vaižganto 120-osios gimimo metinės. Jau dabar jo gimtinėje ruošiamasi šio jubiliejaus minėjimui. Rašytojo gimtinėje — Anykščių rajono "Lenino keliu" kolūkyje praeitų metų vasarą duris atvėrė po restauravimo naujai atgimusi senoji Kunigiškių pradžios mokykla, kurioje mokėsi ir būsimasis rašytojas. Šioje mokykloje įsikūrė visuomeninis muziejus, kuriame labai daug vietos skiriama Vaižganto gyvenimo, kūry-

Dievo Motina šv. Kotrynos vienuolyne, Sinajaus pusiasalyje.

bos, visuomeninės veiklos parodymui. Kauptama medžiaga, skelbta periodikoje, užrašomi prisiminimai apie šį žmogų.

Kolūkyje išsaugotos vietos, susijusios su Vaižgantu. Tai Popšutė, Valiulio kalnelis, prie rašytojo gimtinės iš melioruojamų plotų visiems laikams pervežtas akmuo — juodžiaus kelmo simbolis.

Rašytojo gimtajame kaime, kur stovi jo biustas, buvo įrengta mašinų stovėjimo aikštelė, nutiestas pėsčiųjų kelias. Ateityje bus padaryta nemažai kitų darbų, kad literatūros klasiko atminimas būtų išsaugotas ir pagerbtas. (Literatūra ir menas)

MAŽAI ŽINOMAS ŽALPIŲ KOLŪKIS

Kadaiše atskirti nuo pasaulio miškų ir neišbrendamų kelių, pačiame Kelmės rajono pakraštyje įsikūrė Žalpiai — dabar to paties pavadinimo kolūkio centras. Jų apylinkės išgarsino trys Raliai. Iš gretimo Antkapinio kaimo kilęs gydytojas Jeronimas Ralys (1876-1921) pirmasis į lietuvių kalbą išvertė Homero "Odiseją" ir apie pusę "Iliados", o Žalpiuose gimęs ir vėliau subajorinės pavardę Jonas Garalevičius (1871-1943), žinomas kaip lietuvių muzikos instrumentų meistras, pastatęs ir rekonstravęs apie 100 vargonų, pagaminęs kanklių ir parašęs tris kankliavimo vadovėlius. Palaidotas Žalpiuose dar 1932 metais pasistatytame kukliame mauzoliejuje. Trečiasis jų, iš Žalpių kilęs Kazimieras Ralys (1885-1958), lietuvių literatūros istorijoje įamžintas Vargovaikio slapyvardžiu. (Literatūra ir menas)

KOVO MĖNESIS LIETUVOJE

Tai įsisiautėja pūgos ar spigina šalčiai, tai staigiai užplūsta šiluma ir greitai naikina žiemos pėdsakus. Šio kovo orai niekuo ypatingu nepasižymėjo. Vidutinės paros temperatūros labai artimos daugiametėms, t.y. 2-3 laipsniai šalčio. Dažnai naktimis temperatūra dar nukrinta žemiau dešimt laipsnių, o dienomis gyvsidabrio stulpelis jau pakyla virš nulinės padalos. Nors ir neretai sninga, bet pro debesų properšas jau sušvyti pavasariškai sodrus dangaus

mėlynumas, kasdien kaitesni saulės spinduliai.

Žiema dar tvirtai laikosi didesnėje Lietuvos dalyje, net iš pietinių Europos rajonų ji neskuba pasitraukti. Tačiau kiekviena diena penkiomis minutėmis priartina prie lygiadienio. Taigi tik nepilnas pusvalandis skiria mus nuo astronominio pavasario.

Ateinančią paskutinę astronominės žiemos savaitę savo pozicijas dar gina žiema. Protarpiais pasninga. Vidutinė temperatūra nepakyla virš nulio. (Tiesa)

LIETUVIŲ LIAUDIES IŠMINTIS

Debesys plaukia lėčiau, vėjas apimsta — lauk oro pagerėjimo.

Jeigu kovo mėnesį ėriukai šokinėja ant dirvono, tai balandyje tvarte bliaus.

Saulei tekant išgirdęs pirmą kartą teterviną ulbant, žinok gerai, kad už mėnesio bus šilta.

Pradėjus meletoms tarkšti, po mėnesio reikės važiuoti ratais (sniego nebus).

Jei bus lietaus mojui, tai bus duonos ir ultojui. Kokia diena kovo 21 — toks pavasaris, kokio 22 — tokia vasara, kokio 23 — toks ruduo.

Žuvis išplaukia į paviršių ir pliuškenasi prieš blogą orą. Gaidžiai gieda nenustatytu laiku prieš oro permainą. Antys krauna lizdus aukščiau — upėje vanduo smarkiai pakils. Bulves sodinti reikia, vakarų vėjui pučiant. Jeigu pirmas sužaliuos beržas — bus sausa vasara, jei alksnis — lietinga.

Gegutė užkukavo ant juodo miško — sunkūs bus metai, ant žalio miško — bus pilni aruodai. (Tiesa)

AČIŲ UŽ PARAMĄ

Vasario viduryje Vilniaus sporto rūmuose buvo surengtas pirmasis labdaros vakaras — "Concertus magnus", kuriame dalyvavo žymūs Lietuvos meno meistrai. Į jį buvo gausiai susirinkę ne tik vilniečiai, bet ir kitų Lietuvos miestų, rajonų gyventojai. Koncerte surinkta 29.012 rublių, kurie bus panaudoti Vilniaus Aukštutinės pilies komplekso tyrinėjimui ir atstatymui.

Lietuvos kultūros fondas, ruošęs šį ren-

ginį, nuoširdžiai dėkoja visiems dalyvavusiems kilniame kultūros rėmimo sąjūdyje. (Tiesa)

KLAIPĖDA ŠIANDIEN

1945 m. sausio 2 d. Klaipėda buvo išvaduota iš vokiečių. Per šį laikotarpį jau atstatytas miestas, ir uostas keliolika kartų praaugo senąjį. Svarbiausiomis Klaipėdos verslovėmis ir įmonėmis tapo jūrų žvejybos uostai, "Baltijos" laivų statykla, laivų remonto įmonės, traukinių perkėlos į VDR priplauką. Klaipėdos uostams priklausantys keli šimtai laivų gabena į įvairius pasaulio uostus miško medžiagą, naftą, geležies rūdą, maisto produktus ir kitas prekes.

Klaipėdoje — viename iš neužšalantių Baltijos uostų žiemą ir vasarą gausu laivų iš įvairiausių pasaulio kraštų.

Kas penktas klaipėdietis vienaip ar kitaip yra susijęs su jūra. Žvejai ir jūreiviai išgarsino uostamiestį. Įvairiose platumose dirbančios plaukiojančios bazės per parą pagamina apie 250 tonų žuvies produkcijos. Klaipėdos jūrų prekybos uostas pagrįstai vadinamas vienu labiausiai mechanizuotu šalyje. (Tiesa)

ŠIMTAI VARPŲ VARPELIŲ

Maždaug prieš dešimt metų uteniškiui liaudies meistrui Valentinui Šimonėliui draugai padovanojo keletą mažų varpelių. Per atostogas važinėdamas po Lietuvą ir kitas respublikas, surado dar keletą ir parsivežė namo. Vėliau neįprasta kolekcija didėjo gana sparčiai.

Šiandien V. Šimonėlio rinkinyje apie pustrečio šimto įvairiausių varpų — keliasdešimt kilogramų sveriančių ir visai mažyčių, nulietų iš ketaus ir vario, geležies ir plieno, suskilusių ir sveikų... Iš pradžių laikė juos lauke. Vėliau kilo mintis atstatyti greta namų buvusį seno dvaro bokštą. Vienam tai būtų buvęs neįveikiamas darbas, bet padėjo broliai Jurgis, Antanas ir Jonas. Dabar visi varpai sukabinti bokšte ratu ir galima išbandyti kiekvieno skambesį.

Seniausias rinkinyje 1770 metų varpas. Yra varpų, nulietų 1885-isiais, 1925-isiais.

V. Šimonėlio svajonė — priversti varpą prabilti muzikos kalba. Praradę utilitarinį paskirtį, jie gali ir turėti atlikti savo nepakeičiamą pareigą — tyru melodingu garsu džiuginti žmones. (Tiesa)

NUMATYTA ĮRENGTI S. DARIAUS MEMORIALINĮ MUZIEJŲ

Gražus ir savitas Atlanto nugalėtojo Stepono Dariaus gimtasis Dariaus (buvęs Rubiškės) kaimas, esantis Klaipėdos rajono Endriejevo apylinkėje, netoli Judrėnų. Ši brangios atminties Žemaitijos kampelis gausiai, ypač vasaros metu, lanko žmonės ne tik iš Lietuvos, bet ir iš kitų respublikų. Mat čia įrengtas savitas memorialinis kompleksas, supamas S. Dariaus vaikystės dienas menančių išlakių, tvirtų medžių. Netrukus prasidės sodybos restauracija, ir ant senų pamatų iškils atkurta legendinio lakūno gimtoji troba, vėliau ir kiti ūkio pastatai. Viename nemažos trobos gale numatyta įrengti S. Dariaus memorialinį muziejų, kitame — XIX a. Žemaitijos liaudies buities etnografinę ekspoziciją.

Visiškai šalia, tik kitoje kelio pusėje, stovi gražus medinis namas su mansarda ir sodyba, kurioje aukštyt stiebiasi seni vėslūs medžiai, šaknimis siurbiantys nedidelių tvenkinukų drėgmę. Sodyba nuo neatmenamų laikų priklausė Indzelevičiams, kurie giminiavosi su S. Dariaus motinos Augustinos Vaišvilaitės-Jucevičienės šeima. Paskutinysis Indzelevičių šeimos atstovas jau mirė, ir šiuo metu sodyba oficialiai priklauso Judrėnų tarybiniam ūkiui. Didžiajame pastate, kurio būklė avarinė, laikinai įsikūrė trijų asmenų šeima (didesnė namo dalis negyvenama). Gyventojams išsikėlus į Judrėnų gyvenvietę, namas liks visiškai tuščias ir jo likimas dar neaiškus. Mat, darrant S. Dariaus gimtinės restauracijos projektą, nebuvo žinoma, kad Indzelevičių sodyboje daug laiko praleisdavo lakūnas (tai liudija neseniai surasti rašytiniai šaltiniai ir gretimų kaimų senesnio amžiaus gyventojų, pažinojusių S. Darius, pasakojimai).

1920-27 m. tarnaudamas Lietuvos kariuomenėje (nuo 1922 m. aviacijoje), S.

Darius dažnai viešėdavo tėviškėje. Jo gimtoji Rubiškė nuo seno buvo nuomojama įvairiems nuolat besikeičiantiems nuomininkams — nuskurdusioms žemaičių valstiečių šeimoms. Todėl lakūnas atstogos leisdavo sodyboje pas gimines Indzelevičius. Prieš Antrąjį pasaulinį karą joje buvo saugojami daiktai, tiesiog susiję su S. Dariaus atminimu, nes ketinta kaime steigti "Lituanikos" didvyrių memorialinį muziejų. Ar šie daiktai dar kur nors išliko, nežinoma.

Namas ir sodyba turi dvejopą paminklinę vertę, nes yra ne tik unikalus liaudies architektūros paminklas, bet ir vienintelis Dariaus kaime išlikęs autentiškas pastatas, glaudžiai susijęs su S. Dariumi. Todėl jis, be jokios abejonės, nusipelno būti įtrauktas į valstybės saugomų kultūros bei istorijos objektų sąrašą, išsaugotas ir perduotas ateities kartoms. (Literatūra ir menas)

DAR VIS GIRTUOKLIAUJAMA

Dar pasitaiko kolektyvų, kuriuose girtuokliai jaučiasi geriau kaip savo namuose. Prie tokių girtuokliams dangišku kampelių galima drąsiai priskirti ir Vilniaus 5-tąją autotransporto įmonę, kuriai vadovauja P. Kraučiušas. Pernai darbo metu rasti 6 jau prisivaišinę ar dar tebegeriantys darbuotojai. Iš jų net 57 vairuotojai. Tai maždaug kas dešimtas kolektyvo narys.

Valstybės autoinspekcijos darbuotojai pernai sulaukė 15 neblaivių 5-sios autotransporto įmonės vairuotojų. Daugiau kaip 60 šios įmonės darbuotojų pateko į medicinos blaivyklą. (Literatūra ir menas)

M. K. ČIURLIONIO PIANINAS

Kauno valstybinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus pasipildė pianinu "Sponagel", kuriuo skambino kompozitorius ir dailininkas Mikalojus Konstantinas Čiurlionis. Vertingą eksponatą muziejui perdavė Lietuvos visuomenės kultūros draugija Lenkijos Liaudies Respublikoje.

Daugelį valandų praleido Varšuvos muzikos mokyklos, o vėliau konservatorijos studentas M.K. Čiurlionis prie šio muzikos instrumento. Jis priklausė artimam šeimos bičiuliui gydytojui J. Markevičiui. (Tiesa)

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, S.J.

NUOLAT KARTOJAMOS KLAIDOS

Pažvelgus į mūsų išėivijos spaudą, pasidaro liūdna, kad redaktoriai, rašytojai, korespondentai taip nevertina savo gimtosios kalbos, nesistengia jos gerai išmokti ir taisyklingai rašyti, nors medžiagos tam tikslui turime.

Neminėsime čia rašybos ir skyrybos klaidų, kuriomis mirgėte mirga kai kurie mūsų leidiniai, bet dar kartą priminsime kai kuriuos žodžius ar posakius, kurie nėra lietuviški, o pasiskolinti ir išsiversti iš svetimų kalbų. Vyresniųjų mūsų tautiečių kalboje labai pastebima slavų kalbų įtaka, o jaunesniųjų (gimusių Amerikoje)— anglų.

Jau net nusibodo rašyti ir kalbėti apie tą nelemtą, slavišką datos nusakymo būdą, kuri pavadinčiau tikra epidemija. Ir daugumas mūsų ateivių, ir iš Lietuvos atvykstančiųjų dažnai pasako: *Atvažiavau penkto sausio; Iškilmingai šventėme Šešiolikto Vasario šventę; Atostogavome iki birželio dvidešimt septinto* ir t.t. Kai taip kalbančiam pasakai, kad čia yra grynai rusiški pasakymai, tai jis nustemba ir klausia, kur čia tas rusiškumas, kur čia ta blogybė, juk visi taip sako! Bet reikia tik pagalvoti, ką čia reiškia tas *penkto, šešiolikto* ar *dvidešimt septinto*? Su koku žodžiu tie skaitvardžių kilmininkai derinasi, ar tai būtų kažkoks *penkto dieno, šešiolikto dieno* ir pan.? Labai paprasta — tai yra vertiniai iš rusų kalbos. Rusų kalboje *diena* yra vyriškos giminės, bet lietuvių kalboje — moteriškos, todėl tegalime sakyti: *Atvažiavau sausio penktą*

(dieną); Iškilmingai šventėme Vasario Šešioliktają; Atostogavome iki birželio dvidešimt septintos (dienos).

Dabar paminėsime keletą atvejų, kur daro klaidas ypač mūsų jaunimas, angliškai galvodamas. Pvz.: *Atsakyk šį klausimą; Aš negaliu atsakyti šio klausimo.* Tai anglų kalbos įtaka. Lietuviškai mes sakome: *Atsakyk į šį klausimą; Aš negaliu atsakyti į šį klausimą.*

Jaunimas, sekdamas anglų kalba, dažnai be reikalo vartoja prievaismį *kaip* (how to) su veiksmažodžiais, pvz.: *Aš išmokau, kaip važiuoti dviračiu; Jis moka, kaip sutaisyti radijo aparatus.* Lietuvių kalboje tas *kaip* yra visiškai nereikalingas, tad sakytina: *Aš išmokau važiuoti dviračiu; Jis moka sutaisyti radijo aparatus.*

Kita Amerikoje gyvenančio mūsų jaunimo "nuodėmė" — angliškąjį "if" visuo- met versti jungtuku "jei", bet lietuvių kalboje kartais jį reikia versti jungtuku "ar". Štai keli sakiniai, kur vartojamas jungtukas "jei": *Jei rytoj labai šals, tai pamokų nebus; Gausi gerą pažymį, jei išmoksi pamoką; Pas tave ateisiu, jeigu nelis.* Kaip matome, visi šie sakiniai yra sąlyginiai. Juose vartojame jungtuką "jei", bet jeigu norima pasakyti kokį nors abejojamą ar neaiškumą, tai jungtukas "jei" visai netinka, čia reikia vartoti jungtuką "ar", pvz.: *Nežinau, jei (=ar) man verta ten eiti; Pasakyk, jei (=ar) aš turėčiau jį atsiprašyti; Nežinau, jei (=ar) aš norėčiau taip daryti.*

■ Portugalijos ministeris pirmininkas Cacavo Silva aplankė popiežių Joną Paulių II. Premjeras yra socialdemokratas, tačiau jis yra praktikuojantis katalikas, buvęs Lisabonos katalikų universiteto profesorius. Korespondentams jis pareiškė, kad labai vertina Bažnyčios veiklą Portugalijoje.

■ Prancūzijoje sąjūdis "Pagalba priespaudoje esančiai Bažnyčiai" išleido knygą apie Lietuvą: "Catholiques de Lituanie, une Eglise militant" (Lietuvos katalikai, kovojanti Bažnyčia).

■ Lietuvoje Nepriklausomybės atkūrimo sukakties dieną prie namo, kuriame gyvena Nijolė Sadūnaitė, budėjo apie 20 milicininkų.

■ JAV vyskupų laiško projekte siūloma išstudijuoti galimybes moteris šventinti į diakones.

MAGNETAS IR GYVYBĖ

Kai kuriais atvejais magnetinė apyrankė, veikdama kraujagyslėmis pulsuojantį kraują, pagerina savijautą. O kaip gyvuosius organizmus veikia labai stiprūs magnetiniai laukai, maždaug tokie, kurie būna apie neutronines žvaigždes arba prie Jupiterio? Atsakymo į šiuos klausimus ieško Prancūzijos Nacionalinio tyrimų centro Grenoblyje specialistai. Jie išmoko sukurti pastovius magnetinius laukus, 600 tūkstančių kartų stipresnius už Žemės magnetinį lauką. Pagrindinėje įrengimo dalyje yra 12 tonų 4 metrų aukščio magnetas, aptrauktas niobio-titano apvalkalu. Magnetinių jėgų linijos koncentruojamos 50 mm skersmens cilindrinėje erdmėje, kur talpinami tyrimo objektai — gyvos ląstelės ir kiti smulkūs organizmai.

VAISTAS NUO DEPRESIJOS

Ar jus kamuoja depresija, jaučiatės prislėgtas? Kelkitės su aušra, ir viskas praeis. Šis keistokas patarimas turi mokslinį pagrindą. Mat nustatyta, kad yra tiesioginė priklausomybė tarp rytmečio šviesos ir organizmo bioritmų.

Šią išvadą padarė Oregono (JAV) universiteto specialistai, tyrę melatonino vaidmenį žmogaus kūne. Melatoninas yra hormonas, kurio organizme padaugėja naktį ir sumažėja su pirmaisiais aušros spinduliais. Dirbtinė šviesa, deja, šio poveikio neturi. Pasak Oregono mokslininkų, užsilikęs didesnis melatonino kiekis organizme ir yra blogos nuotaikos priežastis.

RYTAS PAVOJINGAS ŠIRDININKAMS!

Ryto metas pavojingas žmonėms, sergantiems širdies ir kraujagyslių ligomis. Paprastai kraujospūdis mažėja visą naktį, o prabundant — staiga padidėja. JAV kardiologo T. Robertsono nuomone, bioritmo pakitimas dėl šviesos dirgiklio priverčia vidaus sekrecijos liaukas išskirti į kraują daugiau hormonų, kurie skatina kraujo kūnelių sulipimą, o tai gali būti insulto priežastis.

ELEKTRONINIS ŽODYNAS

Japonų firma "Sony" išleido anglų-japonų ir japonų-anglų kalbų žodyną. Žodynas — elektroninis. Jis maždaug užrašų knygutės didumo, kiek panašus į mikrokalkuliatorių. Jo atmintyje yra 35 tūkstančiai angliškių ir 20 tūkst. japoniškų žodžių bei posakių, kurie pasirodo mažame ekrane. Žodynas pateikia ne tik reikiamo žodžio vertimą, bet ir pasiūlo dažniausiai su tuo žodžiu naudojamus derinius bei frazes.

IŠTIRTAS SLOGOS VIRUSAS

Vieni amerikiečių tyrinėtojų grupei neseniai pavyko iššifruoti žmonių slogos viruso struktūrą. Remiantis šių tyrimų rezultatais, matyt, bus galima sukurti naujas vakcinas arba medikamentus nuo slogos.

M. Posmano vadovaujami mokslininkai nustatė, kad iširtasis virusas yra ikosaedro formos. Tai daugiabriaunis, sudarytas iš dvidešimties lygiagrečių trikampių. Virusas apvalkalėlyje yra lipnių vietų, kuriomis jis gali prisiklijuoti prie viršutiniųjų kvėpavimo ląstelių paviršiaus. Prikibęs virusas išskverbia į ląstelės vidų ir sukelia infekciją. Kartu atrastos ir keturios pažeidžiamos viruso vietos, kuriose žmogaus antikūnai gali atakuoti ir sunaikinti virusą.

Be to, paaiškėjo, kad žmogaus slogos virusas yra panašus į vieną iš augalų virusų. Tai davė pagrindą spėlioti, kad ir augalų, ir gyvūnų ligas sukeliantys virusai turi bendrus protėvius.

ABORIGENAI IR DIABETAS

Maždaug ketvirtadalis mieste apsigyvenusių Australijos aborigenų serga diabetu. O baltųjų šia liga serga tik 3%.

Melburno universiteto medikai nustatė, kad liga plinta dėl genetinio polinkio. Kai aborigenai gyvena įprastose sąlygose — medžioja, daug juda, valgo daug augalinio maisto, žvėrių mėsą, — jie esti judrūs ir nesuserga diabetu. Miestuose aborigenai valgo cukrų, riebalingą maistą ir vartoja alkoholį. Tai ir išprovokuoja ligą. Įdomu, kad, grįžę prie tradicinio gyvenimo būdo, jie beveik pasveiksta.

AMERIKOS UŽKARIAUTOJAS — GRIPAS

Ispanų epidemiologas Pranciškus Gera teigia, kad užkariauti Ameriką ispanams padėjo gripo epidemija, kurią į naująjį žemyną atvežė Kolumbas. Šis Amerikai naujas ligos virusas pateko tenai su kiaulėmis. Aštuonias kiaules iš Azorų salų keliautojas atgabeno į Espanjolą. Savo dienoraščiuose Kolumbas ir jo sūnus Orlandas rašė, kad po paros vietiniai indėnai pradėjo kosėti, čiaudėti, jiems pakilo karštis. Pats Kolumbas taip pat susirgo ir ke-

Iš banko pradingo po 100 dol. banknotų supakuotas ryšulys. Visi banko tarnautojai susijaudinę ieškojo, bet niekur nepasisekė surasti. Banko direktorius buvo ne juokais išsigandęs. Kitą rytą į banką ateina nauja tarnautoja, priimta tik prieš porą dienų. Bankininkas dėl visa ko ir ją paklausia:

— Aliute, ar tu nematei ryšulėlio, kur buvo supakuota banknotai po 100 dol.?

— O taip. Jis jau yra toje vietoje, iš kur buvo paimtas. Aš jį buvau nunešusi parodyti savo mamai, kad jis pamatytų, prie kokio darbo aš dirbu.

~ ~ ~

Daugumas vyrų norėtų susirasti tokias žmonas, kurios būtų gražios, išmintingos, išsilavinusios, ištikimos ir mokėtų gerai virti. Deja, įstatymai draudžia daugpatystę.

~ ~ ~

Tarybinėje Lietuvoje mokytojas liepia Pranaičiui išvardinti bekono dalis.

— Galva, kojos, uodega, — vardina Petraitis.

— Ir dar kas?

Pranaitis tyli. Tada mokytojas klausia Adomaitį. Tas taip pat nežino. Mokytojas, netekęs kantrybės, klausia:

— O kur kumpiai, lašiniai, taukai?

turis mėnesius nerašė dienoraščio. Iki 1518 metų Kuboje, Puertorike, Santo Dominge ir Mažųjų Antilų salose nuo šios ligos mirė pusantro milijono žmonių.

TELEVIZORIUS — NEMOKAMAI

Nuo šiol kiekvienas Bangladešo gyventojas, sunaikinęs 500 žiurkių, galės nemokamai gauti nespalvotą televizorių. Ši priemonė tapo būtinybe. Mat apskaičiuota, kad šalyje kasmet graužikai sunaikina apie pusantro milijono tonų ryžių — pagrindinio maisto produkto. Todėl ir paskelbta negailestinga kova su graužikais. Anksčiau naudotos priemonės buvo beveik bergždžios.

O GAL KUNIGAI YRA PROBLEMA?

Gerb. Redaktorai,

Susidomėjusi perskaičiau Jūsų straipsnį "Kunigų problema" (š.m. "L.L" kovo mėn. nr.) ir skubu pasidalinti mintimis, kol straipsnio įspūdis neišbluko iš atminties. Seniai galvoju apie tai, ką Jūs taip taikliai savo straipsnyje iškėlėte. Žinau, kad ne man vienai ši problema rūpi — apie tai dažnai pasikalbame artimųjų rateliuose.

Kadangi savo šeimoje susidūriau su kunigystės pašaukimo minties gimimu ir vėliau su tos minties išnykimu, turiu susidariusi gana stiprią nuomonę religinių pašaukimų stokos reikalu. Galėčiau tvirtinti, kad pašaukimų augimui didžiausia kliūtis yra patys kunigai ir vienuoliai — arba bent jų supasaulietėjimas.

Jaunuolis, pasirinkdamas kunigo luomą, daro tai

— Bet jūs, drauge mokytojau, nesakėte, kad norite sužinoti eksportinio bekono dalis.

~ ~ ~

Švedijos karaliaus Gustavo duktė Kristina vengdavo moterų kompanijos.

— Mėgstu vyrus, — pasakė ji, — ne dėl to, kad jie yra vyrai, bet dėl to, kad jie nėra moterys.

~ ~ ~

— Mamyte, pažiūrėk — tas ponas neturi nė vieno plauko ant galvos.

— Nekalbėk taip garsiai, vaikeli, — draudžia motina, — tas ponas gali išgirsti.

— Tai ką, ar jis dar to nežino?

~ ~ ~

— Ei, kelneri, — sako klientas, — pašauk restorano savininką. Šitos mėsos negalima valgyti!

— Nėra reikalo, gerbiamasis; restorano savininkas jos taip pat nevalgytų.

~ ~ ~

— Mano tėtis nori, kad aš turėčiau tai, ko jis, būdamas mokykloje, niekad neturėjo.

— O ko jis iš tavęs nori?

— Nori, kad aš turėčiau visus penketukus.

su tam tikru pasiaukojimu, stengdamasis įgyvendinti kilnų tarnavimo Dievui ir žmonėms idealą. Jis žino, kad daug aukos pareikalautų kunigiškas gyvenimas, kad reikės daug ko atsisakyti, pakilti aukščiau margos minios, kad paskatintų ir kitus pakilti kartu į aukštumas. Nežiūrint visų sunkumų ir atsižadėjimų einant kunigystės keliu, jaunuolis jaučia nepaprastą dvasinį pasitenkinimą, galėdamas tarpininkauti tarp Dievo ir žmogaus. Nenuostabu, kad į kunigą kreipiamės žodžiu "Tėve". Tai kilnus ir šventas žodis, į kurį sutelpa meilė, pagoda, globa ir apsauga. Tokiu kunigystės idealu žavisi ne vienas jaunas žmogus.

Tad kodėl tuščios seminarijos, kodėl didžiuliuose vienuolynų rūmuose gyvena vos keli seni vienuoliai-vienuolės?

Kodėl, pavyzdžiui, ir lietuviai jaunuoliai, kurie taip artimai bendrauja su dvasininkija organizacijose, stovyklose, įvairiuose kursuose, rekolekcijose ir kitur, nepasirenka kunigystės luomo? Kodėl jų nepatraukia į tą luomą jėzuitai, marijonai, pranciškonai, putnamietės seselės?

Dalį atsakymų galime rasti ir Jūsų straipsnyje. Dalis slypi ir per dideliame kunigų "nukunigėjime". Stengdamiesi priartėti prie tų, kurių sielomis jiems pavesta rūpintis šioje žemėje, kunigai ilgainiui supanašėja į pasauliečius, pasisavindami jų elgesį, apsirengimą, pomėgius ir, deja, ypač troškimą materialinių gėrybių. Kunigai taip artimai bendrauja su pasauliečiais, kad iš tikrųjų tarp vieno ir kito nebelieka jokio skirtumo. Pasauliečiai dažnai net užmiršta, kad tas ar kitas asmuo jų tarpe yra kunigas, o kunigas pamažu praranda savo luomo tapatybę — užmiršta, kad jis nėra pasaulietis. Kaip Jūs minėjote, kunigystė tampa tik atsitiktinis užsiėmimas, kai lieka laiko nuo įvairių įmėgių (hobby), sporto, kelionių, fotografavimų, redagavimų, organizacijų veiklos ir kitokių reikalų, nieko bendro neturinčių su kunigyste. Svarbiausia, kad toks supasaulėjęs kunigas nustoja pagarbos jausmo jauniui tarpe. Jis yra labai populiarus: laukiamas, mėgstamas, kviečiamas, tik ne kaip kunigas, o kaip draugas. Savo populiarumo ir įtakos toks kunigas nepanaudoja Dievo garbei, bet greičiau asmeniniam pasitenkinimui — kiekvienam žmogui smagu, kai jis yra mėgstamas.

Kai kurie lietuviai tėvai tiki, kad ypatingą žalą jų vaikų religiniam gyvenimui padarė katalikiškos mokyklos. Kaip kitaip galėtume paaiškinti faktą, kad tikinčių, praktikuojančių katalikų tėvų vaikai, išbuvę 12 metų katalikiškoje mokykloje, gavę baigimo pažymėjimą, nebekelia kojos į bažnyčią, atsako sakramentų ir pasiskelbia esą ateistai?

Viena iš tų priežasčių yra religijos pamokos, kurias, kaip Jūs teisingai pastebėjote, dažniausiai dėsto visiškai netinkami mokytojai. Pavyzdžiui, vienoje didelėje Čikagos katalikiškoje berniukų gimnazijoje per ketverius mokso metus religiją dėstė du pasauliečiai, seselė vienuolė, kurios pamokos buvo trečiamečiams gimnazistams didžiausias cirkas, o paskutiniaisiais metais — senas, palieęs kunigas, kuris jau nebesugebėjo suteikti religijos pamokoms reikiamos svarbos. Tos pačios mokyklos mokytojų tarpe buvo daug labai gerų ir mėgstamų mokytojų — kunigų ir vienuolių — kurie, bendraudami ir dirbdami su jaunuoliais, galėjo turėti jiems labai teigiamos įtakos. Deja, progos liko neišnaudotos. Jauni vienuoliai stengėsi labiau užimponuoti moksleiviams savo prabangiais elektroniniais aparatais, automobiliais, beatodairišku materializmu ir net ciniškomis pažiūromis į kunigų ar vienuolių pašaukimą. Vyresniųjų klasių mokiniai, geriau pažindami savo mokytojus, nerado juose jokio pasididžiavimo savo pašaukimu. Atrodė, kad vienuoliškas ar kunigiškas gyvenimas jiems buvo gana laikinas — iki kas geresnis pasimaišys kelyje. . . Kaip galime norėti, kad jaunimas žavėtųsi tokių dvasininkų pavyzdžiu?

Daug kas mėgintų tvirtinti, kad per daug reikalaujame iš kunigų: juk kunigas yra žmogus. Jis jaučia visas žemiškas viliones, kurių taip apstu moderniaje pasaulyje. Neretai pasidaro per sunku atsispirti pagundoms, ir jis krinta. Būdamas žmogus, kunigas stengiasi įtikti, patikti, priklausyti, įsijungti. Dėl to jo neturime ir negalime kaltinti. Tačiau, besirūpindamas visais tais žemiškais dalykais, kunigas neturėtų užmiršti priežasties, dėl kurios pasirinko dvasininko luomą.

Nemanau, kad kas tokį žingsnį žengtų lengvabūdiškai. Jaunuolis, pasirinkęs kunigo ar vienuolio kelią, turi žinoti, kad jis jau nebėra žmogus, kaip visi kiti. Jis yra paženklintas ypatingu Kristaus ženklu. Tas ženklas yra kryžius, o kryžius reiškia ir kančią, ir pasiaukojimą. Kunigas turi savo kunigystę kelti aukščiau už savo žmogiškumą. Jis negali būti minios žmogus. Jeigu kunigas bus tik toks, kaip visi kiti — kasdieniškas, paprastas, užsiėmęs savais reikalais, jo asmenybė nieko nesužavės, nepaskatins pakilti aukščiau, siekti ne kasdieninių, bet amžinųjų vertybių.

Kunigų trūkumą jaučia ne tik išeivijos lietuviai, bet ir amerikiečiai. Tai vienas didžiausių šiuolaikinių Bažnyčios rūpesčių. Padėtis neatrodo labai greit pasikeisianti, nes išaugo kelios kartos jaunuolių, kuriuos dvasininkija prarado savo pašaukimui.

Senstant ir išmirštant esamiems kunigams, trūkumą pajusime dar labiau. Ar padėtis beviltiška? Nemanau. Galbūt tai yra kaip tik nuosmūgio viršūnė, ir reikalai pradės krypti geresne linkme. Atsiminkime, kad žmogus ieško Dievo, ieško idealų. Juo labiau to siekia jaunimas.

Būtų gera, kad ir lietuviuose daugiau pasireikštų religinis judėjimas. Jo atgijimą šiek tiek pastebėjome pernai, švęsdami krikščionybės sukaktį. Tikėkimės, kad tai nebuvo tik meteoro švystelėjimas, po kurio vėl galėsime ramiai tūnoti iki kitos geros progos. . . Šiuo metu dar turime gerų lietuvių kunigų, kurie turėtų parodyti daugiau uolumo. Ypač dėmesio reikia jaunimui. Dvi mūsų pagrindinės jaunimo organizacijos (ateitininkai ir skautai) yra pagrįstos religiniais principais, bet tie principai dažniausiai nustumiami į paskutinę vietą. Kartais vengiama per daug laiko skirti religijai, kad “neatbaidytų” narių iš organizacijos.

Nereikia bijoti maldos, religinių pašnekesių, šv. mišių, susikaupimo valandėlių ir ypač išpažinties! Jeigu kuris jaunuolis dėl šių priežasčių pasitrauks iš organizacijos, tai nedidelis nuostolis: jis ar ji organizacijai priklausė, nesilaikydami jos principų. Mes negalime visiems įtikti. Pataikavimas dar niekuomet nepadidino narių skaičiaus: vis atsiras kas nors, kuriam tas ar kitas organizacijos principas nepatinka. Ar dėl to nuolat kaitaliosime savo organizacijas?

Reikia daugiau straipsnių religinėmis temomis, reikia daugiau maldos, reikia religinių kongresų, kurie atgaivina ir pakelia dvasią. Taip pat reikia į religinę “propagandą” įtraukti pajėgius pasauliečius. Labai dažnai maldos ar religinio susikaupimo būreliuose randame tik vyresnio amžiaus moteris. Jeigu juose dalyvautų jaunesni abiejų lyčių asmenys, būtų lengviau pritraukti ir kitus. Niekas negalėtų jų pravardžiuoti “davatkų susitelkimais”.

Turime daug rimčiau susirūpinti pasauliečių įtraukimu į Bažnyčios “aktyvistų” eiles. Jie ne tik padės išspręsti dabartinę Bažnyčios krizę, atsirandančią dėl pašaukimų trūkumo, bet iš tų pasauliečių (ir jų vaikų) ateityje išaugs naujas, tvirtas dvasininkų luomas.

Nuoširdžiai sveikinu Jūsų straipsnį ir džiaugiuosi drąsiomis, naujomis jo mintimis. Kaip būtų gera, jeigu susilauktumėte į tą straipsnį daug reakcijos, kad jis sukeltų karštas diskusijas ne tik “L. lietuviams”, bet ir ktoje spaudoje. Galbūt tuomet diskusijas sektų ir konkretnė veikla.

Skaitytoja

TRUMPAI IŠ VISUR

■ Čikagos kunigų senatas nusprendė, kad ateinančiais metais kunigų rekolekcijose būtų nagrinėjama taipgi tema apie moterų gilesnį įjungimą į bažnytinį gyvenimą ir svarstomi jų sielovados reikalai bei jų teisės.

■ Šiluvoje, nežiūrint komunistų trukdymų, vasario 13 d. buvo suvažiavę apie tūkstantis žmonių. Ypač daug jaunimo. Saugumiečiai fotografavo ir filmavo maldininkų minią. Daugely automobilių buvo padaryta krata.

■ Austrijoje, sostinėje Vienoje, veikiantis Krikščionių solidarumo internacionalo skyrius atviru laišku kreipėsi į Rumunijos vyriausybę, skatindamas nutraukti bažnyčių naikinimą. Laiško nuorašas buvo pasiūstas Jungtinių Tautų organizacijai. Atkreiptas dėmesys, kad Bukarešte jau nugriautos kelios didelės, istorinės reikšmės turinčios bažnyčios. Pagal valdžios projektą, numatyta nugriauti ir stačiatikių patriarcho katedra.

■ Utenoje buvo palaidotas jaunuolis, žuvęs 1987 m. pavasarį Afganistane. Jo pavardė Alvydas Laurinavičius. Per laidotuves kalbėta, kad tai vienas iš žuvusių 90 lietuvių viename mūšyje, kuriame raudonarmiečių skaičius pasiekė 500.

■ Lietuvoje Salčininkų par. katalikai pasiuntė padėkos laišką, kad jiems LTSR ministrų taryba leido prie koplyčios statyti mūrinį priestatą, kuris naudojamas kaip bažnyčia.

■ Marijos aukšt. mokyklos muzikos skyriaus auklėtinės aukšt. mokyklų muzikos varžybose Hubbart aukšt. mokyklos patalpose Čikagoje, kovo 5 d. laimėjo pirmą, antrą ir trečią vietą. Marijos aukšt. mokyklai vadovauja Šv. Kazimiero seserys.

■ Filipinų kard. Sin įspėjo vyriausybę kreipti daugiau dėmesio į socialines reformas, šalinant neįgybę. Tą įspėjimą padarė per pamokslą šv. mišių metu, kai bažnyčioje buvo prezidentė Aquino ir daugelis vyriausybės narių.

■ Čikagoje du kunigai sukūrė operą: kun. Andrew Greiley parašė libretą, o kun. Edward McKenna — muziką. Operos vardas — "The Magic Cup", pagal Grail legendą, su religine mintimi, bet, kaip ir daugelis kitų Greeley knygų, su pasaulietiškais, kartais net labai romantiškais nukrypimais. Premjera buvo kovo 13 d. Čikagoje, Angelų Sargų parapijos salėje.

■ Tėvo Benedikto Andriuškos, žymaus lietuvių jėzuito nepriklausomoje Lietuvoje, tardymo protokolas, ištrauka iš jo bylos yra išspausdinta per kelis puslapius Liet. Kat. Bažnyčios Kronikos 75 n-ry. Tardomas laikėsi tvirtai, nenusilenkdamas komunistų budeliams.

■ Latvių baptistų religinės bendruomenės narys Teovils Kuma dėl savo religinių įsitikinimų laikomas psichiatrinėje ligoninėje. Jis buvo suimtas 1980 m. už tai, kad Rygoje praeiviams dalino religinius lankstinukus. Nuo to laiko jau septynerius metus kalinamas įvairiose psichiatrinėse ligoninėse.

■ Illinois valstijoje Vaikų ir šeimų tarnybos direktoriumi paskirtas kun. Tomas Burr, Rockfordo katalikų labdaros direktorius. Jis taip pat vadovauja Illinois katalikų socialinės tarnybos centrui.

■ Motina Teresė, kalbėdama Scrantono universitete, Pensilvanijoje, ragindama mylėti ir dar negimusius vaikus, kreipėsi į kūdikio laukiančias, bet jo nenorinčias motinas, kad atiduotų jį jų vienuolynui, kuris pasirūpins jų išauginimu.

■ Panevėžy 1987 m. gegužės 22 d. buvo laidojama mokytoja G. Petrauskienė. Išvakarėse atėjo mokyklos direktorius Kuivinskas pas velionės motiną ir įkalbinėjo laidoti be bažnytinių pamaldų. Kai motina nesutiko, buvo uždrausta mokiniams ir mokytojams dalyvauti laidotuvėse.

■ Okupuotoje Lietuvoje, Palevenėlės tikintieji 1987 m. birželio 13 d. pasistatė kryžių, taip pat medinį, vietoje pasenusiojo. Komunistai įsakė kryžių nugriauti. Kai gyventojai nesutiko, komunistų pareigūnai kryžių nupjovė, supjaustė ir sumetė į krūmus. Šiaudinės parapijoje 1987 m. birželio mėn. lietuviai pasistatė kryžių. Už tai J. Lapšys ir A. Juodytė buvo nubausti 30 rublių. Komunistų pareigūnai įsakė kryžių nugriauti o jei nepaklausys, reikės sumokėti už "darbą" komunistiniams grovėjams.

■ Didžiosios Britanijos organizacija religinei laisvei ginti surinko tūkstančius parašų, kad būtų paleistas sąžinės kalnys Balys Gajauskas. Prašymą Sovietų ambasadai Londone nunešė parlamento narys Roger Gale. Ambasadatos atstovas pažadėjo tą prašymą persiųsti į Maskvą.

■ JAV 25 senatoriai kovo 3 d. laiške Sovietų teisingumo ministru paprašė, kad būtų išleistas iš lagerio kun. Alfonsas Svarinskas. Senatoriai pažymėjo, kad nesuprantama, kaip religinė veikla gali būti laikoma antisovietine.

■ Kaišiadorių katedroje pamoksle vysk. Vincetas Sladkevičius 1988 m. sausio 17 dieną paneigė šmeižtus komunistų "Tiesoje". Vysk. Sladkevičius pasakė, kad buvo korespondentui pareiškęs, jog Lietuvos katalikai dėl to atsisako leisti laikraštį, nes žino, jog jis nebus toks, kokio katalikams reikia. Apie Liet. Kat. Bažnyčios Kroniką vyskupas pareiškė: ji reikalinga, nes iškelia į viešumą visus sunkumus, su kuriais susiduria Lietuvoje Bažnyčia ir tikintieji.

Juoz. Pr.

DVIDEŠIMT DEVINTASIS "LAIŠKŲ LIETUVIAMS" KONKURSAS

Balandžio 17 d. buvo iškilminga "Laiškų lietuviams" metinė šventė, kurios metu buvo įteiktos premijos konkurso laimėtojams. Šį kartą parąsysime tik apie konkursą, o kitame numeryje plačiau aprašysime metinę šventę, įdėdami ir keletą šventės nuotraukų.

Konkursui buvo atsiųsta 7 suaugusiųjų straipsniai ir 18 jaunimo. Įdomu, kad visi suaugusiųjų konkurso dalyviai buvo ne iš Čikagos, o jaunimo — beveik visi iš Čikagos. Buvo nutarta ir jaunimui, ir suaugusiems skirti po penkias lygias premijas: I — 200 dol., II — 150 dol., III — 100 dol., IV — 75 dol., V — 50 dol. Štai tų premijų laimėtojai. Suaugusiųjų: I — Konstancija Valiuškienė (savo premiją ji paskyrė ateinančių metų konkursui), II — Nina Gailiūnienė, III — Algirdas Nakas, IV — Dalia Staniškienė, V — Romualdas Kriaučiūnas ir Gražina Kriaučiūnienė (po 50 dol.). Jaunimo: I — Audra Kubiliūtė, II — Edvyna Valkiūnaitė ir Vida Brazaitytė (po 150 dol.), III — Rima Polikaitytė, IV — Audrė Šlenytė, V — Aldas Kriaučiūnas ir Aras Tijūnėlis (po 50 dol.) Buvo paskirta po 20 dol. visiems konkurso dalyviams, nelaimėjusiems premijų. Iš viso buvo išdalinta 1600 dolerių.

Premijų mecenatai: dr. A. Prunskienė — 400 dol., Vanda Prunskienė — 200 dol., Gr. Gudaitytė-Liautaud — 200 dol., O. Siliūnienė — 200 dol., Jūrų skaučių "Nerijos" tunto "Nendrių" įgula — 200 dol., S. Rudokienė — 100 dol., R. Andrijauskienė — 200 dol., Skautų filisterių Čikagos skyrius — 100 dol., J. ir Br. Jankauskai — 100 dol.

Konkurso vertinimo komisija: J. Masilionis (pirm.), D. Bindokienė (sekr.), V. Kučas, D. Polikaitytė, N. Užubalienė.

Ateinančių metų konkursui jau aukojo ar pasižadėjo aukoti: O. Siliūnienė — 350 dol., dr. A. Prunskienė — 300 dol., V. Prunskienė — 200 dol., K. Valiuškienė — 200 dol., S. Rudokienė — 100 dol., dr. V. Kerelytė — 100 dol., V. ir M. Momkai — 100 dol., J. ir Br. Jankauskai — 100 dol. Prel. J. Prunskis paaukojo 2000 dol., kad, šią sumą padėjus į banką, kiekvienais metais iš procentų būtų skiriama premijoms apie 150 dol. Taigi ir ateinančių metų premijoms turime 1600 dol. Apie ateinančių metų konkursą paskelbsime vėliau.

Paprastai mes jaunimą laikome iki 30 m. amžiaus, bet čia atsiranda tam tikra problema, nes tarp 15 m. ir 30 m. jaunuolių yra didelis skirtumas. Kaip šią problemą išspręsti? Laukiame protingų, "saliamoniškų" patarimų.

Visiems mecenatams, vertinimo komisijos nariams ir konkurso dalyviams nuoširdi padėka.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S.J. Redaktoriaus pavaduotojas — Antanas Saulaitis, S.J. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Algirdas Grigaitis, Vytautas Kasniūnas, Nijolė Užubalienė, Gediminas Vakarlis. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Telef. 312—737-8400. Nekaltai Pradėtosios Švenč. M. Marijos seserų spaustuvė, Putnam, Connecticut 06260. Metinė prenumerata — 10 dol., atskiras numeris — 1 dol.